Library of Congress Gr
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LXXII | Price 25c | Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Thursday, August 29, 1985 | Nr. 95

RUSŲ ŠNIPAI VERČIA KOHL ATSISTATYDINTI

AMERIKA NELEIS LIBIJAI PAVERGTI TUNISIJOS

Chadafi traukė karo jėgas Tunisijos pasienin, bet Libijos karo vadai nepatenkinti

WASHINGTON, D.C.—Libijos diktatorius praeitą savaitę iš Tripolio įsakė Tunisijos prezidentui sustabdyti propagandą prieš Libiją, jeigu nenori pajusti Libijos karo jėgų smūgius.

Tunisijos prezidentas Habib Burgiba nekreipė dėmesio į Chadafi reikalavimus, bet jis įsakė Tunisijos karo jėgoms saugoti pietinės Tunisijos sienas. Tunisijos gyventojai žino, kad Libija neis į Tunisiją iš Viduržemių jūros, bet jeigu bandys įsiveržti į Pietų Tunisijos žemes, tai Tunisijos kariai galės pastoti jiems kelią.

Šią savaitę diktatorius Chadafi pasiuntė savo karo jėgas į Tunisijos pakraščius, bet pačios Libijos karo vadovybė patarė diktatoriui aprimti ir dabartiniu metu, kol Afrikos valstybės kalba apie Afrikos vienybę, neban dytų siųsti karių į Tunisiją. Antradienio rytą Libijos radijas nieko neminėjo apie Chadafi, bet pakartojo mintį, kad kariai nesiverš į Tunisą.

AMERIKA PASIRYŽUSI PADĖTI TUNISIJAI

— Amerika yra pasiryžusi ginti suverenines Tunisijos teises ir yra pasiryžusi padėti Tunisijai ginti savo teises, — antradienį paskelbė Valstybės departamentas.

Prezidentas Reaganas prisiminė birželio mėnesį atvykusį Tunisijos prezidentą Habib Burgibą į Baltuosius Rūmus, padavė ranką prez Reaganui, o kai pastarasis nuoširdžiai pasveikino atvykusį prez Burgibą ir pasakė kelis labai reikšmingus žodžius demokratinės valstybės atstovui, tai svečias tiek susijaudino, kad žodžio negalėjo ištarti.

— Atidžiai klausiau Tamstos Europoje, Amerikoj ir kitose vietose sakytas kalbas, bet niekad nemaniau, kad galėsiu Tams tą gyvą pamatyti ir paklausti, — susijaudinęs tarė prez Burgiba. Pasirodo, kad prez. Reaganas žinojo, kad Burgiba visą savo gyvenimą kovojo už demokratinę santvarką. Jis kovojo prieš prancūzus, o dabar veda kovą prieš Afrikos despotus, kurie nekreipia jokio dėmesio į Afrikos gyventojus. Afrikos istoriją ir sverbesnes kultūrines valstybes.

CHADAFI IŠVARĖ 22.000 TUNISIEČIŲ

Kada prez Burgiba aprimo, patogiai atsisėdo prie apvaliojo stalo, tai jis papasakojo prezidentui Reaganui, kaip Afrikos gyventojams turėti reikalą su galvas iškėlusiais diktatoriais. Pirmiausia prez. Burgiba papasakojo, kaip Chadafi išžudė demokratiškai nusiteikusius Libijos mokslininkus, biznierius ir žurnalistus. Jis tai patyręs iš Libijos gyventojų, atvykusių į Tunisiją, ten įsikūrusiais ir ramiai gyvenančiais.

Libija yra didelė, ten gyvena didokas skaičius Tunisijos gyventojų. Jie buvo gerai apsišvietę ir gilian susipratę. Paėmęs į savo rankas valdžią, Chadafi suėmė visame krašte gyvenusius veiklesnius tunisiečius, atėmė iš jų uždirbtą turtą ir išvarė.

Tunisijos prezidentas įspėjo Chadafi, kad nė vienas Tunisijos gyventojas nebūtų nužudytas ar sužeistas. Chadafi žinojo, kad aš nuolaidų nedarysiu. Prez. Burgiba papasakojo prez Reaganui apie Libijos šnipų veiklą. Prez. Reaganas išklausė jo kalbos ir patarė Libijos šnipams liepti važiuoti namo. Abu nuoširdžiai atsisveikino, ir kai Burgiba ėjo yro duris, tai dar kartą sustojo, atsisuko ir į prez. Reaganą atidžiai pažiūrėjo, nieko nesakė, bet užteko žvilgsnio.

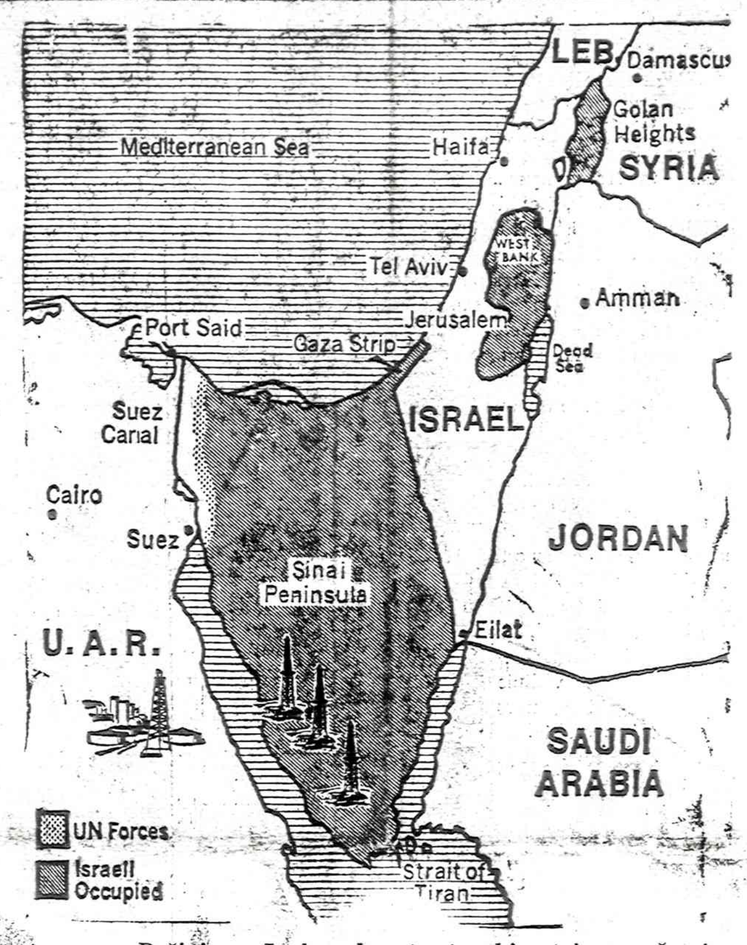

Dešiniame Jordano krante traukia teisman žemės pardavėjus. Jie klastojo žemės savininkų parašus ir pardavinėjo žydų karininkams. Dabar visi eis teisman už parašų klastojimą.

NIGERIJOJE PAŠALINO KARO TARYBĄ

ABIDJAN, Dramblio Kauno valstybė. — Praeitą antradienį Nigerijos karo vadovybė pašalino ten veikusią karo tarybą.

Prieš 20 mėnesių Ngerijoje buvo sudaryta karo taryba, kuri turėjo imtis priemonių krašto ūkiui pagerinti.

Nigerijos didžiausios pajamos ėjo iš aliejaus, bet paskutiniu metu aliejaus kainos sumažėjo. Vyriausybė neturėjo pinigų valstybės tarnautojams ir kariams.

Kariai pašalino sudarytą tarybą, kad būtų sudaryta nauja vyriausybė, kuri imtųsi priemonių ekonominiams reikalams sutvarkyti. Buvo susidaręs įspūdis, kad ten Ibrahim Babeengida priešinsis perversmą padariusiems kariams, bet jis nesipriešino.

Pašalino ir gen. Mahomedą Baharį. Jis buvo valstybės priem-

KALENDORĖLIS

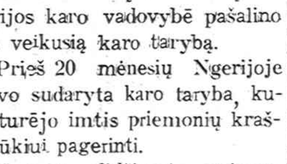

Rugpiūčio 29 d. — Šv. Jono kank. Lameika, Nadinė.

Saulė teka — 6:11, leidžiasi — 7:32. Vėjuotas, lis.

200 SOVIETŲ SUNKVEŽIMIŲ SKUBA Į PAKTIA PROVINCIJĄ

3,000 afganiečių ištisą metą buvo apsupę rusus Chost miestelyje

ISLAMBADAS, Pakistanas.—Diplomatai praneša, kad Paktia provincijoje eina kruvinos kovos tarp sovietų karo jėgų ir Patklia provincijoj veikiančių afganiečių.

200 sovietų šarvuotų sunkvežimių, pilni gerai ginkluotų sovietų karių leidosi Paktia provincijos keliais, kuriuos daugumoje kontroliuoja kovojantieji afganiečai. Afganiečiams iš pašlaičių pavyksta sužeisti šoferį, kuris nepajėgia kontroliuoti sunkvežimio, iškrypsta iš kelio ir leidžiasi į pakalnę.

Sovietų kariai planuoja pasiekti Chasta miestelį, kad galėtų išlaisvinti ištisą metą esančius rusus., Afganistano komnistus ir okupantui pritarančius žmones.

Chasta srityje apsuptieji neturi maisto, nėra drabužių ir baigiasi šovinai. Jie reikalauja, kad rusai atvežtų sustiprinimų ir maisto.

AFGANISTANE DAR TEBĖRA 115,000 RUSŲ

Sovietų karo vadovybė įsakė išlaisvinti apsuptą Chasta, kad ne užkluptų sniegas ir šalčiai. Blogiausiai jaučiasi sovietų patarėjeras. Nuo jo priklausė ir ekonominės tarybos veiklą.

Kariams išvaikius tarybą, premjeras taip pat pasišalino. Kariai sudarys naują vyriausybę.

jai, kurių patarimų afganiečiai nebeklauso.

Rusai niekad nemanė, kad afganiečiai galėtų apsupti visą Chostas sritį ir nieko neįleisti į miestelį.

Pradžioje rusai įsakinėjo afganiečiams pralaužti apgulą ir pasiekti rusų kontroliuojamus kelius.

Rusai bandė lėktuvais pasiekti Chostą ir išmesti reikalingą maistą, bet jiems nesisekė.

Maisto ryšuliai patekdavo į afganiečių rankas, o kai lėktuvas nusileisdavo žemiau, tai afganiečiai jį numušdavo.

Krisdavo ne tiktai lėktuvas, bet niekais nueidavo visas maistas ir sudegdavo lakūnai.

Helikopteriai negali prieiti prie Chostos, nes gerai paskirstyti afganiečiai helikopterius numuša

Žemai rusai nori nusileisti nuo kalnų, bet nepajėgia to padaryti.

— Chicagos Gabrini — Green aukštame name 19 ir 22 metų seserys išsinuomavo butą. 6 girti vyrai jas išprievartavo. Policija kelis jau suėmė ir uždarė.

— Vėžikų unijos prezidentas J. Presser vakar pats atvyko į Akron, kad galėtų pradėti 10 metų bausmę.

— Trečiadienį aukso uncija kainavo $336.00.

KONTRAŽVALGYBOS VIRŠININKAS TIEDGE PERBĖGO Į RYTŲ BERLYNĄ

Artimieji susižinojo su Tiedge ir kviečia jį grįžti į Vakarų Vokietiją

BONA, Vokietija. — Vokietijos kancleris Helmut Kohl vakar susitiko su Vokietijos vidaus reikalų ministeriu ir atsakingais Vokietijos žvalgybos reikalus tvarkančius pareigūnais.

Pabėgęs kontražvalgybos viršininkas Hans Joahim Tiedge, 19 metų dirbęs vokiečių žvalgyboj, perbėgo į Rytų Vokietiją ir paprašė, kad komunistai duotų jam tremtinio teises ir leistų pasilikti Rytų Vokietijoj. Specialistai tvirtina, kad jis nusivežė į Rytus ilgiausią sąrašą Vakarų Vokietijos šnipų, dirbančių Rytų Vokietijoj ir kituose rusų paverg tuose kraštuose. Be to, jis nusivežė ir sąrašą Vakarų Vokietijoj dirbančių sovietų šnipų.

Savo laiku vokiečių žvalgyba turėjo geriausias žinias apie sovietų karo jėgas Rusijoje ir Rytų Europoje, o Andropovas buvo taip sutvarkęs visą šnipų tinklą, kad jie turėjo šnipus finansų, užsienio, vidaus ir kitose ministerijose. Vokietijos prezidentūroje dirbusi M. Hoke prieidavo prie visų Vokietijos ambasadorių pranešimų, juos nuzereksuodavo ir pasiųsdavo rusams. Ji pabėgo į Rytus. Vokietijos finansų sekretorė darydavo tą patį ir sugebėjo pabėgti į Rytus. 6 aukštose vietose dirbusios moterys informuodavo rusus apie visus Vakarų Vokietijos svarbesnius nutarimus

Vokiečiai pastebėjo, kad sovietų agentai pradėjo kišti prie ministerijose dirbusių vyresnio amžiaus netekėjusių moterų. Jas pastraukdavo meilė, o kai jos pamildavo vyrą, tai jam padarydavo reikalingų dokumentų kopijas.

Vokiečiai kelia klausimą dėl pabėgusio žvalgybos viršininko Tiedge. Jie nemano, kad jis būtų dirbęs rusams visą laiką. Jis buvęs energingas ir pareigingas. Bet jie pastebėjo netvarką jo gyvenime, kaip paskutiniais dviem metais, kai jo žmona paslydusi vonioje, susitrenkė galvą, pasiguliavo ir mirė. Anksčiau Tiedge dyti. Sutaupyti pinigai bus naudingai pradėjo gerti.

Tiedge buvo girtelėjęs, kai perėjo į Rytų Berlyną ir apsistojo viešbutyje. Savo dukteris jis labai mylėjo, bet išeidamas į Rytų Berlyną, joms nieko nepasakė.

Prieš 3 dienas vokiečiai užmezgė su juo ryšius ir kviečia grįžti namo į Koelną, kur yra visas Tiedge vadovaujamas centras.

Šnipinėjimo klausimas keliamas Vokietijos parlamente. Krašto saugumu besirūpinančio pakomitečio pirmininkas Hans Joden Vogel pareiškė, kad Kancleris Helmut Kohl turėtų tuojau atsistatydinti.

Kada į Willy Brandto kanceliariją buvo įsibrovęs iš Rytų Vokietijos atvykęs sovietų šnipas, tai jis buvo nuteistas, o pats kancleris Brandt atsistatydino. Pakomitečio pirmininkas pakvietė vidaus reikalų ministerį Friedrich Zimmermaną, kad pasiaiškintų, kaip dabartinė vyriausybė galėjusi leisti sovietų šnipams keliose valdžios įstaigose dirbti. Kancleris Kohl turėjęs žinoti, kad sovietų agentai skverbiasi į vokiečių įstaigas, bet jis į tai nekreipė jokio dėmesio.

WASHINGTON, D. C. — Krašto apsaugos sekretorius Casper Weinberger, pasitaręs su karo vadais, sustabdė priešlėktuvinių patrankų gamybą, nes tos patrankos tiksliai neatlieka savo pareigų.

Dabar gaminama priešlėktuvinė patranka, įrengta ant tanko, gali judėti iš vienos vietos į kitą, surasti atskrendantį priešo lėktuvą ir paleisti į jį šovinius. Krašto apsaugos pareigūnai išleido 4.5 bilijonus dolerių šioms patrankoms gaminti, bet amerikiečiai daugiau jų nebegamina. Sekr. Weinberger mano, kad jis sutaupė valstybei apie 83 bilijonus, nes tiek dar yra paskirta joms gaminti.

Karo vadovybė turi kitas priemones priešo karo jėgoms sustabdyti. Sutaupyti pinigai bus naudingai panaudoti kitiems tikslams.

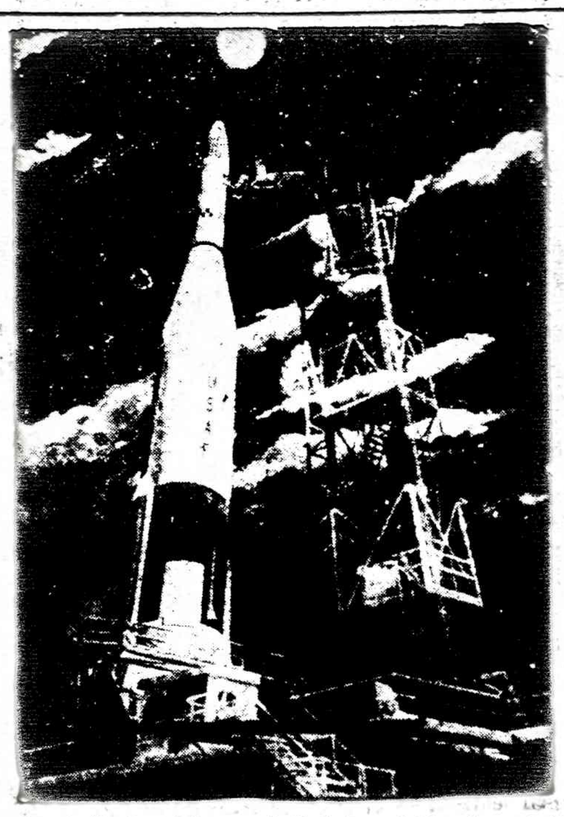

Antradienį pakilęs erdvėlaivis paleido du satelitus, o trečiąjį paleis ketvirtadienį.

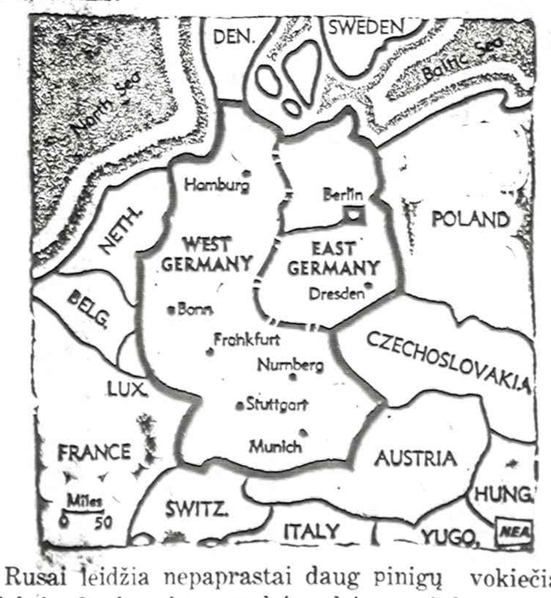

Rusai leidžia nepaprastai daug pinigų vokiečiams papirkti. Sovietų karo vadai nedrįso veržtis į Vokietiją, bet sukėlė suirutę pačių vokiečių tarpe.

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIMĖ

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai

Naujausių mokslo žinių populiarus perteikimas

JONAS ADOMAVIČIUS, M. D.

*

ALKOHOLIZMO SUNKI DIAGNOZĖ (14)

Kai savo priešą geriau pažinsime, tada lengviau su juo susidorosime. Gyvenimiška tiesa.

Štai žymus visuomenininkas išsiskiria su savo žmona dėl jos alkoholizmo. Visi jo ir jos pažįstami nustebo, nes ta žmona buvo maloni, linksma, draugiška ir stiklelį tik kai kada išlenkdavo. Jos vyrui tai buvo alkoholizmas.

Alkoholizmą sunku diagnozuoti, nes jis rišasi su vertybėmis, su morale ir bendrai su visuomeniniu gyvenimu. Alkoholizmas gydytojams dar daugiau galvas suka, nes nėra tikro mediciniško tyrimo, kuris nustatytų tos ligos buvimą.

Jei visi sako, kad tas ir tas yra alkoholikas, tai toks tvirtinimas gali patenkinti tik kai kurį iš mūsų, nes paskalos, apkalbos ir ne specialisto tvirtinimais ir jo nuomonė yra menki pakaitalai objektyviam ir patikimam įrodymui. Trūkumas alkoholizmui nustatyti mediciniško tyrimo yra viena iš daugelio priežasčių, kodėl medicina pamažu žengia pirmyn šioje srityje.

ALKOHOLIZMAS YRA PALENGVA ATSLENKANTI NEGEROVĖ

Alkoholizmo diagnolavimui antra sunkenybė yra todėl, kad girtavimas yra tikrai palengva rėpliojanti liga. Sunku, beveik negalima susekti tą tvorą, kurią persiritęs gėrėjas tampa alkoholiku. Gėrėjui gali būti tik kiek sunkoka susilaikyti nuo priedinio stiklelio, kol jis ar ji ima Nesusilaikant (compulsive) girtauti.

Šio skyriaus tikslas yra padėti tiems, kurie pradeda bent kiek nesusilaikyti išgėrime. Kai kuriems netekimas girtavime kontrolės ateina labai labai pamažu. Kitiems tokios kontrolės netekimas prisiartina daug greitesniu žingsniu. Kiekvienu atveju alkoholizmas yra Pirmyn žengianti liga. Toks ligonis tam tikru laiku turėtų griebtis apsaugos priemonių prieš girtavimą.

GERIANTYSIS TURI PATS DIAGNOZUOTI SAVO LIGĄ

Jei norima saugotis alkoholizmo, privalu visų pirma pačiam gėrėjui diagnozuoti savo ligą. Kol žmogus negali įsitikinti, kad girtavimo kontrolė jau slenka iš jo rankų, tol tokiam apsauga nuo girtavimo yra už tolimų kalnų.

ALKOHOLIZMAS YRA VISŲ KŪNO CELIŲ ARDYTOJAS

Ne tik kepenų, smegenų, skrandžio... ardytojas yra alkoholizmas, bet jis kenkia kiekvienai kūno celei. Tada jos ir iš jų sudaryti kūno organai daugiau ar mažiau nepajėgia atlikti savo darbo, būtino žmogaus kūno tvarkingam gyvenimui.

Medicinos mokslo žinovai nusiteikę matyti negeroves (patologija — pathology) kaip kai kurios kūno dalies Vietinį sutrikimą: tai plaučiuose, tai širdyje, tai kauluose, tai raumenyse... Alkoholizmo sukeltas pakenkimas netelpa į minėtos rūšies kūno pajrimą. Alkoholizmas yra tokia negerovė, kurioje Viskas Eina Kreivai, o gydytojas negali susekti vienos vietos, kūnc, kuri nurodytų girtavimo buvimą. Girtaujant visos kūno celės serga. Tai Visuotinė kūno celių negerovė (cytapathy).

Taip ir gaunas trečias sunkumas diagnozuojant girtavimą, kad medikai nesuranda kūne pakenktos būdingos vietos girtavimui. Girtaujant kūno celės esti dar gyvos, bet visos vidiniai pakenktos (generalized cytopathy). Girtuoklio visi kūno organai, visi jo audiniai ir visi bilijonai kūno celių kenčia nuo vidinio (biocheminio- pakenkimo, nors kūnas dar šiap taip gyvuoja.

GIRTAVIMAS YRA PANAŠUS Į SENĖJIMĄ

Tai panašu į senatviškumą, kuris menkina visą sveiką žmogaus aktyvumą tol, kol ateina kūno mirtis. Senatviškume irgi gali nebūti kokio pavienio organo ar kokių pavienių audinių ligos. Tais atvejais gydytojas irgi negali nurodyti pirštu tokią senstančio kūno vietą, kuri būtų diagnostiškai reikšminga.

IŠVADA: Nepaveskime viso darbo gydytojams. Visų pirma stenkimės Patys tapti Tikrais žmonėmis — savais nusiteikimais pajėgiančiais sau pasakyti: — "Aš esu girtuoklis ir turiu imti save nagan, privalau liautis save žudęs." Tik nuo tokio pajėgumo atsiras stiprybė kovai su girtavimu.

Teisingai anglų rašytojas Bernard Shaw tvirtino, kad Jei Tu Mokysi žmogų ko nors, jis Niekada Neišmoks. Mat. Išmokimas yra Aktyvi Veikla: mes išmoks tame Patys dirbdami, stengdamiesi, trokšdami išmokti ko nors. Žmogus visų pirma turi norėti, trokšti ko nors pasiekti, išmokti. Taip ir su girtavimu. Žmonės skęsta alkoholyje dėl to kad neigia, kad jie skęsta, tai vienas dalykas. Antras, kad jie ne nusiteikia tvarkintis. Jie prašo ir jų namiškiai (vaistų nuo girtavimo, kurie niekada negalėjo, negali ir niekada negalės alkoholizmo pagydyti tol, kol pats žmogus neims dirbti tokios ligos atsikratyti. Šitos tiesos nė vienas nepamirškime ir jos visada savo gyvenime prisilaikykime. Daugiau apie tai kitą kartą.

Pasiskaityti: Dr. Roger J. Williams: The Prevention of Alcoholism Through Nutrition. Bantam Books.

STENKIMĖS GERU PATARIMU PASINAUDOTI

KAVA BE KAFEINO — NE GERTINA

Klausimas. Visi čionykščiai parengimai skęsta kavoje. Niekada lietuvis tokios kavos nevartojęs, dabar kava gardžiuojas tiek namuose, tiek svečiuose bei mūsiškiuose renginiuose. Visur skelbiamasi, kad gerai daroma, vaišinama kavute. Tik ateikite ir jūs to gerio, — dar niekada taip gero neragauto gausite.

Gydytojai pradėjo rašyti apie kavos kenksmingumą. Žmonės vis dar nekreipia dėmesio, toliau geria kavą kaip gėrę. Fabrikantai, matydami biznio sumenkimą, pradėjo gaminti kavą be kafeino (97% pašalinus jį iš kavos pupelių).

Ją tokią perša kaip sveikiausią gėrimą.

Paskutiniu laiku pradėta rašyti apie chemikalus be kafeino kavoje atsiradusius šalinant kafeiną iš jos. Vienas toks chemikalas (trichloroethylene) sukelia pelės kepenyse vėžį. Fabrikantai pakeitė kitu chemikalu (methylene chloride), kuris pasirodė toks pats esąs.

Šio krašto vaistais ir maistu besirūpinanti įstaiga (Food and Drug Administration) ramina žmones, kad jie nebijotų minėtų chemikalų, nes jei tokios kavos gėrėjas susilauktų savo kepenyse vėžio, jis turėtų išgerti kasdien tokios kavos po tuziną milijonų puodelių.

Šitą tos administracijos tvirtinimą išgirdusi Sun Times dienraščio Čikagoje kolumnistė Ann Landers ir pataria savo abejojantiems skaitytojams gerti be kafeino kavą ir nesirūpinti (So drink up and don't vorry).

Kaip čia dabar išeina, šiame skyriuje ir kitur Tamsta Daktare, patarei nevartoti kavos, ji esanti nuodas. O kaip su be kafeino, ar tikrai ji yra be atodairos gertina? Manau daugeliui, kaip ir man bus naudinga išgirsti mūsiškio gydytojo patarimas. Ačiū už jį iš anksto

Atsakymas. Visokia kava negertina. Ir štai dėl ko. Tuzinams pacientų kasdien ištirtų ir pas juos skrandyje bei 12-pirštėje žarnoje žaizdas rastų gauna sekantį gydytojo Cook apskrities ligoninėje patarimą: keisk savo gyvenimo liniją — nusiteik niekada gyvenime toliau nevartoti kavos bei arbatos. Tuoj pacientas klausia: ar galima vartoti be kofeino kavą (decaffeinated)? Gydytojas atsako: tokia kava dar blogesnė skrandžiui už tikrą kavą: ji turi savyje polypeptidus, kurie dar stipriau erzina skrandžio gleivinę, sukelia rukštingumą, kurį kaip tik reikia mažinti, o ne didinti. Skrandžio rūgšties mažinimas yra Pagrindinis minėtų žaizdų gydymas.

Čia kavos reikalu patarimas prilygsta patarimui teikiamam alkoholikui. Jis niekam netalkins, kol pats žmogus neprisiriš tvarkytis, kol jis ne pradės dirbti — Stengtis — galvoti savos sveikatos labui. Išmintingam tokių žinių pakaks, taigi ir Tamstai.

GRYNAS ORAS — VAISTAS PRIEŠ NUSIMINIMĄ

Klausimas. Esu pensininkas. Nieko neturėdamas kas veikti, einam su draugu lietuviškon užeigon ir ten prasėdžiu valandomis tai nugerdamas, tai su draugais pereitus laikus aptardamas. Viena bėda pradėjo mane varginti: nieko nenoriu nei sau, nei kitam ką nors gero padaryti. Apsileidau, nusiminiau, kad net gyventi nesinori. Ką Tamsta, Daktare, man patarsi?

Atsakymas. Dėl atėjusios pensininko dienos sunkios ligos — nusiminimo (depresijos) tarkis su savu gydytoju. Jo patarimo klausyk ir jį pildyk. Ne pro šalį bus Tamstai šitoks paskatinimas: Bėk galvotrūkčiais iš karčiamos laukan ir su draugais susitikinėk lauke, saulėje, gryname ore. Dabar susektas naujas dalykas: smuklėje per dienų dienas sėdėjimas, gryno, saulėtc gyvenimo neturėjimas pagreitina atėjimą nusiminimo. Būk gryname ore visą laisvalaikį. Taip elgdamasis jau daug sau padėsi.

Antras Tamstai atliktinas darbas, tai darbavimasis savo bei artimo naudai. Amerikiečiai pensininkai tuo reikalu daug geriau elgiasi: jie eina savanoriais, be atlyginimo dirbti į ligonines, vežioja maistą ligoninės teikiamą ligoniams į namus. Tamsta tuojau prisistatyk su draugais į Balfo būstinę: ten padėsi rūšiuoti, siųsti siuntinius saviems ir ne saviems. Darbų naudingų pačiam žmogui yra tuzinai, tik noro reikiaš Už tai turi ryžtis ir pats save priversti gydytis nuo nusiminimo (net žudytis noro) naudodamas prieš tokią ligą geriausią vaistą: darbą iš tikrų širdies motyvų. Šis patarimas tinka kiekvienam mūsiškiui pensininkui dabar taip pamėgusiam sėdėjimą, plepėjimą. Palikime tokius niekus Seniui — Besmegeniui. Tokiais mes esame todėl liaukimės besmegeniškai besielgę. Be tikro ryžto ir be neatlaidaus darbo niekas, jokie daktarai, jokie vaistai mums nepadės. Nepaveskime vien chemikalams — vien vaistams atlikti darbą, kurį mes patys turime nudirbti. Darbas pagal galimybes atliekamas yra pats geriausias vaistas nuo daugelio negerovių, įskaitant ir nusiminimą. Sėkmės!

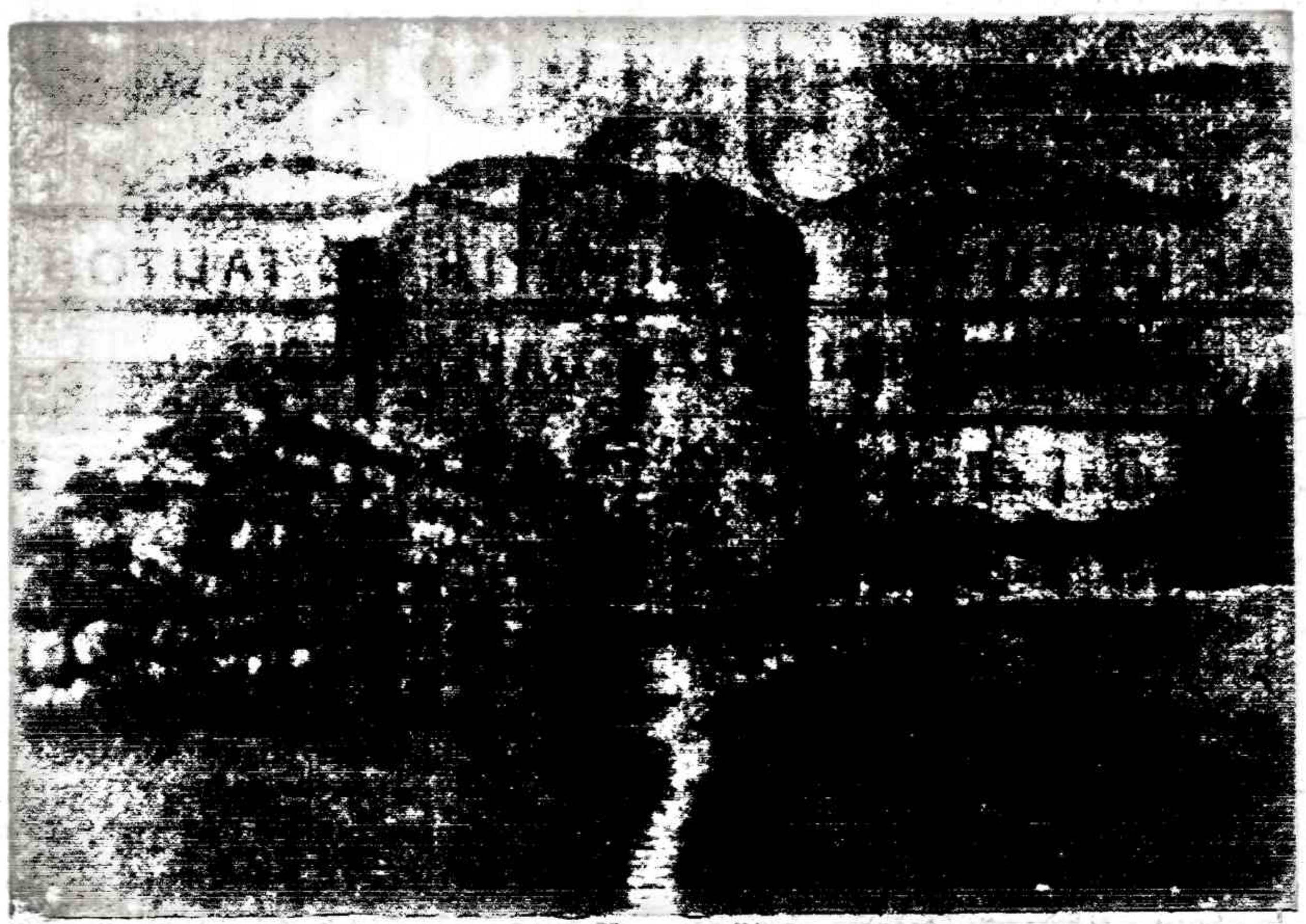

Kauno pilis

Kun. Juozas Juozevičius

Jonas Baleška (kr.), Alfonsas Šidagis ir Marionas Šnapšys dainuoja Alvudo pažmonyje, iLietuvio sodyboje. Nuotrauka M. Dagio

KANKINIŲ PALIKIMAS

MIRUSIEJI KALBA GYVIESIEMS

Iš mūsų degančių žaizdų jūs gerėt ugnį,
Ir ji neleido, kad apakumėt nakčia;
Jūs mūsų kūnų tiltu ėjot per bedugnę
Ir nepaklydot nei anapus jos, nei čia.
Už mūsų mirusių gyvenimo šešėlio
Jūs drąsūs ėjot, kaip už sienos, nešini
Vardais didvyrių: ir lengvai pakėlėt
Jūs naštą milžino — bevaliai ir silpni.
Iš mūsų skausmo žydinčio vainiko
Jūs tartum perlus, rašėt sau spyglius garbės.
Jums — balto marmuro paminklai [illegible]
Budelio ašara, nukritus prie duobės
Už mūsų mirusių, vardų, už mūsų žygių,
Augs didelė, laisva, nemirštanti tauta!
Ir kūdikėlis ties rankas į saulę savo vygėj,
Ir jojo siela bus kaip nuometas balta...

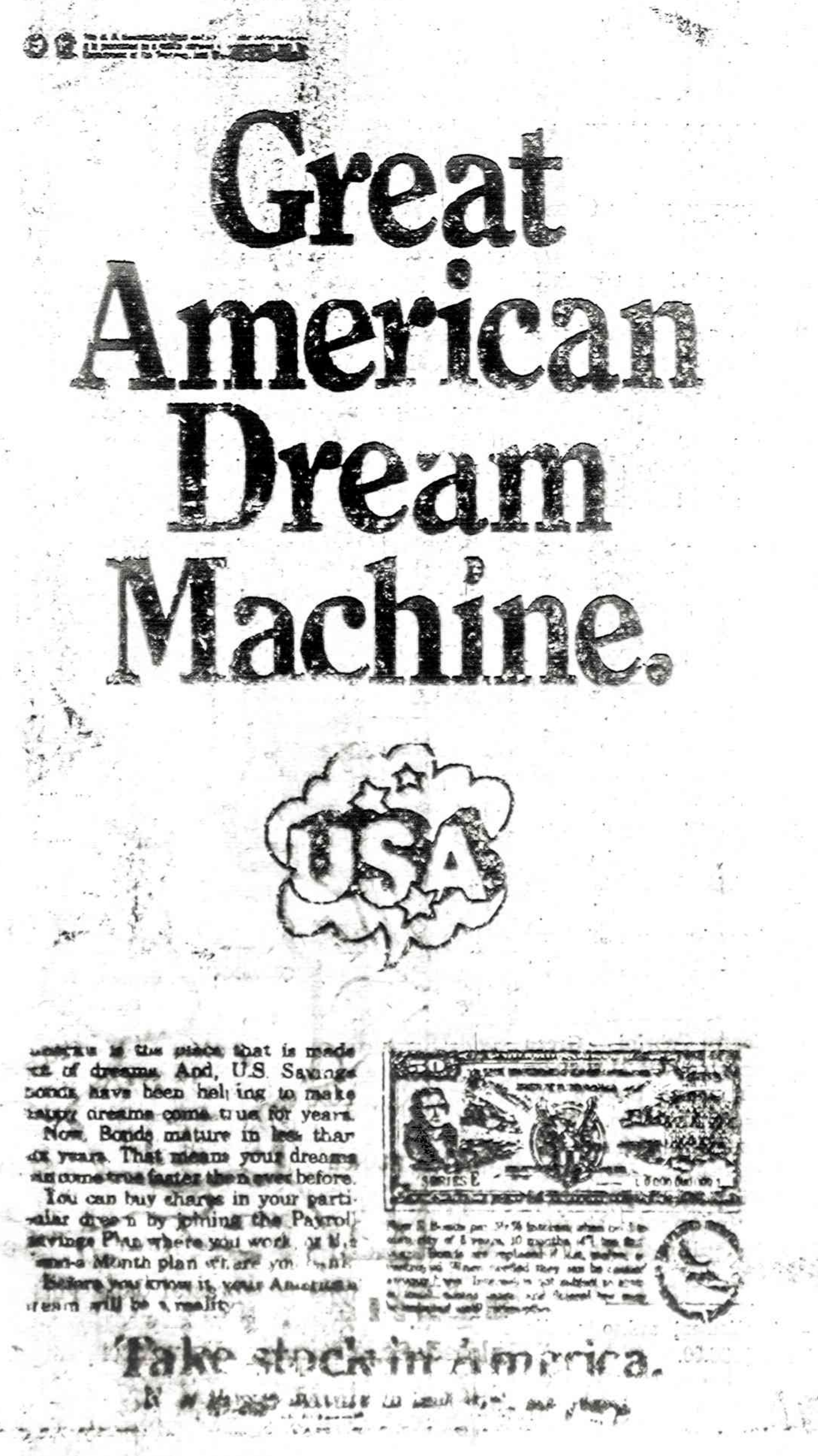

• 1976 m. rugpiūtyje Estijos, Latvijos ir Lietuvos disidentai susirinko Rygoje aptarti padėtį Baltijos respublikose. Visi vieningai pritarė, kad Pabaltijis, ypač Latvija, sparčiais tempais kolonizuojamos. Buvo nuspręsta memorandumu kreiptis į Vakarų pasaulį, nušviesti tikrąją Pabaltijo padėtį ir parodyti Vakarų abejingumą šai problemai. Deja, redaguojant memorandumą, buvo suimtas estų žmogaus teisių gynėjas Mart Niklus. Po dviejų mėnesių kalinimo jį paleido. Tuo metu daliai Rygos konferencijos dalyvių kilo mintis įsteigti Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautinio judėjimo komitetą ir jo vardu kreiptis į demokratinio pasaulio valstybes. Bet nespėjus net galutinai įsiteisinti komiteto, buvo suimtas vienas iš jo organizatorių, Viktoras Petkus.

"Perspektyvos Nr. 9"
Lietuvos pogrindžio spauda

• Dažnam iš mūsų iš tėvynės ateinančios siaubo žinios apremdo viltį, naikina tikėjimą ateitimi, tačiau bendrai imant mūsų tautiečių dvasia šioj ypatingoj emigracijoj tebėra nepalaužta. Mes tebesame stiprūs, kaip "ąžuolas prie Nemunėlio". Tatai įrodo musų organizacijos, ansambliai, laikraščiai, mokyklos ir nepaliaujamas visų sielvartas Lietuvos reikalais, negęstantis tėvynės ilgesys.

Senovės lietuviai oro atmainas spėdavo ir iš gyvulių bei paukščių pranašavimų.

— Avis bliauna prieš didžiuosius šalčius.

— Gyvatės prieš lietų išeina pasivaikščioti.

— Jei varna žiemos metu žiūri į pietus, tai bus atodrėkis.

— Jei žąsis laiko galvą po sparnu, tai greit speigas užniks.

— Jei kuosos kranksi, bus šarma.

— Katė žoles ėda — lietų pranašauja

— Varlės iš vakaro kurkia — rytui giedrą neša.

— Volungės prieš giedrą klykia.

Lietuvių orui spėti žinių yra surinkta arti tūkstančio. Orui spėti žymės įtraukia į savo ratą ir dangų ir žemę, ir jūras — mares, ežerus, upes, miškus — girias, kalnagūbrius — daubas, pievas — laukus, medžius — krūmus, augalus ir gėles, ir, žinoma, žmogus ir pats savęs ir čia nepamiršta.

"Kaip spėjamas oras"

IP ŽYDAI RŪPINOSI SENOMIS SAVO KNYGOMIS

(Tęsinys)

Šių metų rugpiūčio 14 dieną aukščiausic New Yorko teismo teisėjas Robert C. White paskelbė beveik ištisus metus besitęsiančios bylos sprendimą.

1984 metais New Yorke žinoma Sohtebg bendrovė iš varžytinių pardavė kelias senas žydų knygas. Tos knygos priklausė žydams, jos pateko į žydų rankas, bet žydai tarp savęs nesutarė, kam tos knygos priklausė. Vieni tvirtino, kad jos priklausė vieniems, kiti visai kitaip galvojo, ir šitas nuomonių skirtumas nedavė žydams ramumo.

New Yorko žydai šaukė kelis susirinkimus, tuo klausimu kol vėl pasisakė spaudoje, bet juo plačiau tuo reikalu aiškinosi, tuo sunkiau jiems buvo susitarti. Galų gale aistros tiek toli nuėjo, kad jie tarp savęs ir kalbėti nenorėjo.

Galų gale knygų reikalas tiek toli nuėjo, kad nutarė kreiptis į amerikiečių teismą. Keli New Yorko žydai parašė skundus New Yorko prokurorui, kad Sotlebg bendrovė pardavė svetimas knygas. Sothebg bendrovė pirma turėjo nustatyti kas yra parduodamų knygų savininkas, o tiktai vėliau parduoti jas iš varžytinių.

Manhaten prokuroras, gavęs kelių organizacijų rimtus skundus prieš Sothebg bendrovės ir atidžiai perskaitęs rimtą New Yorko biznierių kelis laiškus parduotų knygų nuosavybės reikalus, užvedė bylą prieš Sothebg aukcijonų bendrovę. Ji neturinti teisės pardavinėti svetimų knygų. Ji galinai parduoti žinomų knygų savininkų knygas. Įstatymas draudžia pardavinėti vogtus daiktus. Vogtas daiktas privalo būti atiduotas policijai, kad išaiškintų savininką. Iš varžytinių parduodamų knygų savininkai, taip pat privalo būti žinomi. Negalima pardavinėti vogtų arba kitokiu būdu pasisavintų knygų.

Kaip paprastai, Amerikos teisėjai nori kištis į sudėtingesnius ir stipriau sukeltus ekonominius klausimus. Jie išklauso abi puses, o vėliau įpareigoja atsakingus abiejų pusių pareigūnus ir įsako tartis. Be to, įpareigoja abiejų pusių advokatus, visus susodina, liepia tartis, o pats duris uždaro. Pradžioje abi pusės kartais ir kalbėti nenori, bet kad nėra išeities, tai pradeda tartis. Kai advokatai žino, kad turės susitarti, tai pradeda reikšti savo nuomones Kartais tie pasitarimai užima kelias dienas, bet susitaria. Taip atsitiko ir šį kartą. Abi pusės susitarė ir susitarimą įteikė teisėjui.

Bet šioje byloje verta nurodyti dar vieną dalyką. Šiai bylai vadovavo New Yorko aukščiausio teismo teisėjas Robert E. White. Jis buvo amerikietis, New Yorke gimęs, bet žydų kilmės.

Byla pradėjo prieš Sothebg bendrovę New Yorko prokuroras Robert Abrams. Taip pat Amerikoje gimęs žydas. Sothebg bendrovė. pardavusi senas žydų knygas iš varžytinių, taip pat buvo žydų vadovaujama. Iš varžytinių senas žydų knygas nupirko Amerikos galingų žydų organizacijų atsovai. Amerikon knygas atvežė Vokietijos žydai. Ne paprasti apskurę ir peisakais apaugę žydai, bet aukštus mokslus baigę žydai, profesoriai, teisininkai.

Nepajėgdami išspręsti senų žydų savininkų klausimo, jie nuėjo į Amerikos teismą. Ar jie būtų ėję į New Yorko teismą, jeigu tame teisme nebūtų buvusių žydų, šiandien sunku pasakyti. Galimas daiktas, kad į amerikiečius jie būtų nesikreipę. Bet žinodami, kad byla spręs Amerikos žydai, baigę Amerikos teises mokslus, tai jie gal ir sutiko eiti į Amerikos teismą.

Jiems, ko gero, būtų buvusi gėda, kad amerikiečiai teisininkai būtų sužinoję, kaip Amerikos žydai negalėjo išspręsti šio paprasto daugeliui nesuprantamo klausimo, ir kreipėsi į amerikiečius, kad šis klausimas būtų išspręstas. Jie būtų nenorėję, kad amerikiečiai būtų galėję pasišaipyti iš pagrindinio šios bylos klausimo.

Bet seni Amerikos žydai turėjo labai jautrias teisės sąvokas. Jiems nesvarbu, kad jų nuomonės buvo skirtingos, bet jie norėjo, kad Amerikos teismas problemą išklausytų su ja susipažintų suprastų skirtumą vienų ir antrų teisinę nuomonę ir paskelbtų teisingą ir tikslią teisinę poziciją.

New Yorko prokuroras Robert Abrams, gavęs kelis įtakingų žydų skundus prieš Sothebg varžytinių bendrovę patrauke teisman atsakingus Sothebg bendrovės pareigūnus. Sothebg bendrovės pareigūnai neturėjo teisės parduoti senas žydų knygas nenustatę tikslius parduodamų knygų savininkus.

Tos knygos galėjo būti vogtos. Sothebg turėjo pirma nustatyti, kas yra minėtų knygų tikras savininkas. O jeigu jis nenustatė, tai privalejo pasiteirauti New Yorko policijos vadovybe ir nustatyti. kas buvo minėtų knygų savininkas. Kelias knygas nupirko tikybinės Amerikos žydų organizacijos. Jos sumokėjo stambias sumas pinigų, o dabar apsižiūrėjo ir labai blogai jaučiasi. Minėti seni ir turtingi žydai įsivaizdavo, kad turi labai vertingą hebrajų poterių knygą, o dabar poteriautojams kyla mintis, kad buvo rabino Nurbramo poterių knyga gali buti vogta. Ar poteriai eis į Dievo ausis, jeigu bus meldžiamasi iš vogtos poterių knygos?

Buvo rabinų, kurie patarė šio klausimo viešumon nekelti, bet nerimą kėlė poteriautojai.

M. G.

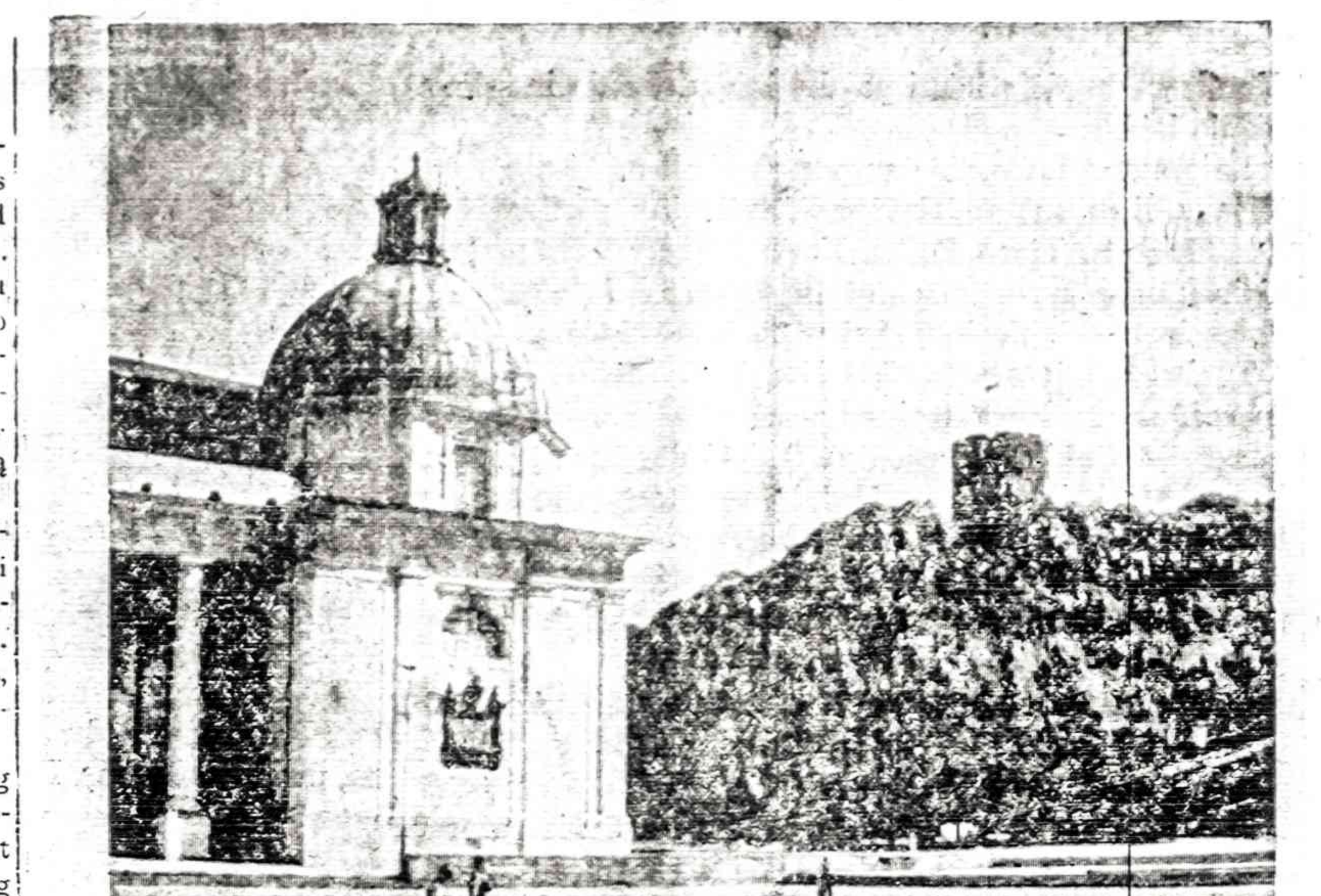

VILNIAUS KATEDRA IR GEDIMINO KALNAS

DĖL "UŽRAŠŲ IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS"

"Draugo" dienraščio š. m. birželio 8 d. laidoje buvo išspausdintas inicialais J.S.S. pasirašytas straipsnis "1940 metų birželis ir Lietuva."

Jame anonimas pateikia "keletą autentiškų liaudininkų krypties veikėjų samprotavimų, paimtų iš ano meto autentiškų užrašų"

Iš jų, pagal anonimą, esą galima, šaltai analizuoti priežastis, kurios "ledo atnešti saulę į Lietuvą" Gi pateikiamuose užrašuose sąvokos esančios charakteringos ano meto liaudininkams.

Pagal slapuko pateiktus "autentiškus" užrašus, jų autorius dalyvavęs liaudininkų veikėjų pasikalbėjimų valandėlėse, kurios periodiškai vykdavo "Lietuvos žinių" denraščio redakcijoje. Pasikalbėjimų vadovu buvęs M. Januškevičius.

B. D.

1940 m. birželio 16-tos dienos valandėlėje kalbėjęs Jonas Vileišis. Jis papasakojęs, kaip Vilniuje "pergyventa netekimas Tautos vado". Iš šių žodžių atrodo, kad J. Vileišs džiaugėsi nepriklausomybės praradimu. Be šios piktos insinuacijos, jo vardu pasakyti ir tokie žodžiai:

"Nežinau, kaip tuo klausimu pasisakys kiti,bet aš esu šalinin ku, sąjungtoje su T-bų S-ga je toji draugystė bus grindžjama širdingais ryšiais. Esant tam užtikrinimui, aš iš anksto pasisakau už įstojimą".

Tokia insinuacija ir prasimanyti žodžiai iš tikrųjų skaudžiai suniekina Neprklausomybės akto sgnatarą ir sunkiausių metų Lietuvos valstybės kūrančią dviejų kabinetų ministerio ir vyriausybės galvos pavartotojo istorinės asmenybės vardą.

Tvirtiname, kad anonimo pateiktuose užrašų fragmentuose yra daug tiesai, nei logikai neatitinkančių teigimų. Svarbesnieji iš jų yra šie:

1. Tų metų birželio 16 dieną Jonas Vileišis buvo Estijoje, dalyvavo ten Baltijo tautų suartėjimo iškilmėse. Taigi jau vien dėl šio fakto visa, kas ape jį užrašuose yra pramanyta.

2. Pasikalbėjimų dalyvių tarpe įrašytas ir M. Sleževičius, gi jo anuose Lietuvai tragiškose dienose jau ir gyvųjų tarpe nebuvo (mirė 1939 m. lapkričio 11 d.).

3. M. Januškevičius iš "Lietuvos žinių" redakcijos išėjo 1936 m. ir nuo to laiko jis liaudininkų judėjime aktyviai nedalyvavo Taigi negalėjo būti ir šios politinės srovės vadovaučių asmenų periodinių pasikalbėjimų vadovu arba ašimi, kaip anonimininis užrašų autorius tvirtina.

4. Tokių reguliarių priešpietinių valandėlių "Lietuvos žinių" redakcijoje iš viso nebuvo. Jei žymesnieji liaudininkų srovės žmonės rinkdavosi pasitarimams, tai jie vykdavo F. Bortkevičienės bute, kuris buvo atskrame namelyje, "Varpo" bendrovės didžiojo pastato kieme.

5. Žymesnių liaudininkų veikėjų tarpe negalėjo būti žmogus, kuris būtų parašęs tokią klaidą: "Raudonajai armijai užėmus Lenkijos rytines sritis ir padidinus savo armijos įgulas Lietuvoje..." Juk tik kuris vaikas galėjo nežinoti, kad iki sovietų agresijos prieš Lenkiją, Lietuvoje nebuvo jokių sovietinių įgulų.

6. "Autentiškuose" užrašuose Lietuvos okupantas visur vadinamas Tarybų Sąjunga. Jau vien tik šis faktas rodo, kad jie parašyti kur kas vėliau, nes iki tų įvykių ir tomis dienomis Lietuvoje tebuvo žinoma tik Sovietų Rusijos ar Sovietų Sąjungos vardas, nedangstant šios valstybės kokiomis nesamomis tarybomis.

7. Joks iš anonimo išvardintų liaudininkų veikėjų nebūtų savo valia parašęs apie J. Paleckio persivertimą tokiuos žodžius, kaip čia: "....be to susikryžiavo jo politinės pažiūros ir jis persėdo į kitą laivą, kad pasiektų tikro Eldorado krantus". Tas "tikras Eldorado", jei neišgalvotas tarybinių "istorikų" galėjo atsirasti tik čekistų tardymo kameroje, nes vyresnės kartos liaudininkams jau ir tada toji "išsvajotoji šalis" negalėjo būti ne žinoma.

Remdamiesi čia išdėstytais faktais, nes tariame, kad anonimo "Draugo" skaitytojams pateikti užrašai yra falsifikuoti. Šios nuomonės būtus, net ir tokiu atveju, jei dienraščio bendradarbis būtų parašęs ir to "žymiaus liaudininkų partijos veikėjo" pavardę, nes gerai žinome, kokiu būdu KGB pristato į laisvąjį pasaulį jų tikslams tarnaujančius "dokumentus" ir kitokią medžiagą. Jeigu kaip "Draugo" redakcija pasisakė birželio 29 laidos prierašė, tie užrašai yra "dokumentinės ištraukos iš Lietuvoj laikomo, bet tarybinių istorikų dar nepublikuojamo šaltinio", tai, be abejo, jie yra žinomi ne tik istorikams, kurie kažkodėl delsia juos paskelbti, bet ir budriajai KGB. Mes galime net įtarti, kad falsifikatas ir išeivijoje atsidūrė ne be jo žinios..

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų S-gos Prezidiumas,

S. Paulauskas, sekretorius

— Sovietų valdžia norėdama sunaikinti girtuokliavimą, pakėlė degtinės kainas. Vodkos galės gerti maršalai, o darbininkas turės grįžti prie samagono.

— Naujos Zelandijos ministeris atvyko į Washingtoną, kad galėtų išspręsti kilusius nesusipratimus dėl atomo energija varomų karo laivų.

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATŪRA, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstą, Vinc Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos J. Raukčio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V Mellaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varnos kūrybos pavelkslais. 365 psl. knyga kainuoja tik $2.

• DAINŲ ŠVENTĖS LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dalį šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkulisiais. Studija yra 151 psl., kainuoja $2.

• VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūko aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne šaus gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslį to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 203 puslapių knyga parduodama tik už $2.

• LIETUVIŠKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės Labguvos apskričių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodami vietovardžių pavadinimai ir jų vertimai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 335 psl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina $[illegible]

• KĄ LAUMĖS LĖMĖ, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas nepriklausomoje Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 254 puslapius, bet kainuoja tik $[illegible].

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik Jurgio Jašinsko knygoje apie Juliaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja $4.

• SATYRINĖS NOVELĖS, M. Zoščenko kūryba, J. Valaičio vertimas. 200 psl. knygoje yra 50 sąmojingų novelių. Kaina $[illegible]

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago [illegible]

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• RŪPESTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šiokiadieniais nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas

Tel. 476-2206

For constipation relief tomorrow reach for EX-LAX tonight.

Ex-Lax helps restore your system's own natural rhythm overnight. Gently. Dependably. Try it tonight. You'll like the relief in the morning. Chocolated or pills, Ex-Lax is "The Overnight Wonder."

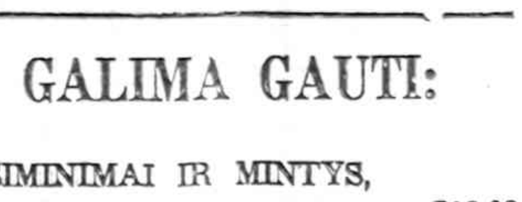

Read label and follow directions.
© Ex-Lax, Inc., 1982

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI:

1. Dr. Kazio Griniaus, ATSIMINIMAI IR MINTYS, II tomas $10.00
2. Prof. Vaclovo Biržiškos, SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA. I dalis 208 psl. $6.00
   II dalis, 229 psl. $6.00
3. Miko Šileikio, LIUCIJA. proza. 178 psl. $5.00
4. Janinos Narūnės, TRYS IR VIENA. Atsiminimai. 172 psl. $5.00
5. Prof. P. Pakarklio, KRYŽIUOČIŲ VALSTYBĖS SANTRAUKŲ BRUOŽAI. 176 psl. $4.00
6. J. Venclovos, S. DAUKANTO LIETUVIŠKA VEIKLA. 60 psl. $2.00

NAUJIENOS, 1729 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 siųskite čekį ir pridėkite vieną dolerį persiuntimo išlaidoms.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 97 metus.

SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmokėjo daugiau kaip AŠTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudų savo nariams.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA neieško pelno, nariams patarnauja tik savišalpos pagrindu. Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali Susivienijime apsidrausti iki $10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąja apdrauda — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už $1,000 apdraudos sumą temoka tik $3.00 metams.

SLA — kuopų yra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės kuopų veikėjus, jie Jums mielai padės į SLA įsirašyti.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30th St., New York, N.Y. 10001

Tel. (212) 563-2210

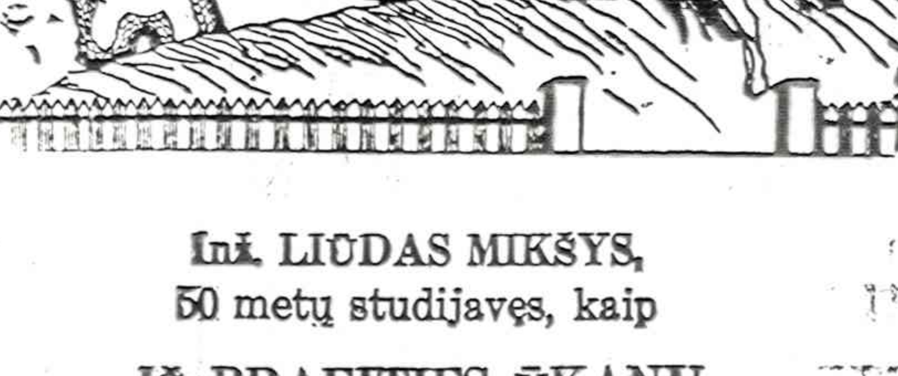

Inž. LIUDAS MIKŠYS,
50 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAEITIES ŪKANŲ ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurion sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslius vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina $[illegible]. Kieti viršeliai. Paštas $[illegible].

NAUJIENOS

[illegible] S. Halsted St., Chicago, Ill [illegible]

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays
by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 374494000
Postmaster: Send address changes to Naujienos
1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

As of January 1, 1980
Subscription Rates:

Chicago $45.00 per year, $24.00 per six months, $12.00 per 3 months. In other USA localities $40.00 per year, $22.00 per six months, $12.00 per three months. Canada $45.00 per year; other countries $48.00 per year.

25 cents per copy

Nuo sausio pirmos dienos
Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:

metams	$45.00
pusei metų	$24.00
trims mėnesiams	$15.00
vienam mėnesiui	$5.00

Kitose JAV vietose:

metams	$40.00
pusei metų	$22.00
trims mėnesiams	$12.00
vienam mėnesiui	$4.00

Kanadoje:

metams	$45.00
pusei metų	$24.00
vienam mėnesiui	$5.00

Užsieniuose:

metams	$48.00
pusei metų	$28.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius, pirmadienius ir šventadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telef. 421-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

IŠBLAŠKYKIME VISIEMS LAIKAMS NESĄMONES APIE NAUJIENAS

Šių metų rugpiūčio 17 dieną popietę Dainoje vyko šėrininkų susirinkimas. Tame susirinkime vienas šėrininkas perskaitė tariamo Naujienų statuto porą paragrafų, kurie sukėlė juoko ir susirūpinimo.

Naujienos buvo įsteigtos 1913 metais. Pirmas Naujienų numeris išėjo 1914 metais vasario mėn. 19 dieną. Jo buvo atspausdinta 25.000 egzemplioriu.

Bet pirma, negu buvo atspausdintas pirmas egzemplioriu Chicagoje, 1913 metais buvo įsteigta Naujienoms leisti bendrovė, kurios pirmininku buvo Chicagos advokatas Kazys Gugis, Jis gyveno Bridgeporte, turėjo savo būtą So. Halsted gatvėje ir ofisą Chicagos miesto centre. Bendrovė buvo registruota Springfield, Ill., ir turėjo teisę leisti lietuvišką laikraštį Illinois valstijoje. Buvo atlikti visi reikalingi formalumai ir sukelta $15,000 pinigų, sudarytas statutas bendrovės reikalams tvarkyti ir redaktorium pasamdytas dr. Pijus Grigaitis, tuo metu Baltimorėje redagavęs savaitraštį "Pirmyn".

Pijų Grigaitį pasamdė Naujienų bendrovė įsteigusieji direktoriai. Jie samdė Grigaitį laikraščiui redaguoti. Grigaitis pasikviesdavo redaktorius. Bet tuo metu direktoriai buvo pasiėmę Amerikos laikraščių leidėjų statutą ir pritaikė jį Naujienoms. Direktoriai buvo patenkinti laikraščio redagavimu, bet jie sekdami amerikiečius, neleido pačiam Grigaičiui laikraščio redaktoriui čius, neleido pačiam Grigaičiui dalyvauti direktorių posėdžiuose.

Nuo 1914 m. rugsėjo 1 dienos Naujienos pradėjo eiti dienraščiu. Tai buvo pirmas lietuvių dienraštis Amerikoje. 9 rugsėjo prasidėjo karas. Caras įsiveržė į Vokietiją, bet netrukus vokiečiai sutraukė didesnes jėgas, apsupo įsibrovusius rusus ir sumušė jų armijas. Naujienos pradėjo leisti po dvi laidas. Leido ir sekmadienio laidas.

Be Antano Lalio, Lietuvių-anglų kalbos žodyno autoriaus, Naujienų redakcijon P. Grigaitis pasikvietė ir Kazį Baroną, Vincą Pošką, Kostą Augustą, Juozą Laukį ir Kleopą Jurgelionį. Dėl Jurgelionio kilo nesusipratimas tarp redaktoriaus Grigaičio ir direktorių.

Turimas statutas rodė, kad Naujienų direktoriai samdo redaktorių. Redaktorius tvarkė visus redakcijos reikalus, bet kai redaktorius pasikvietė Jurgelionį į Naujienas, tai kaikurie direktoriai protestavo. Jurgelionis tuo metu dirbo Olševskio spausdinamoje Lietuvoje. "Lietuva" buvo Olševskio leidžiamas savaitraštis, nutaręs leisti Lietuvių enciklopediją. Olševskis pasamdė Jurgelionį tai enciklopedijai redaguoti.

Ruošiamos enciklopedijos redaktorius susitarė su Olševskiu dėl leidžiamos enciklopedijos paruošimo ir, žinoma, susitarė su Olševskiu ir dėl algos. Jis, aišku, susitarė ir dėl parcio puslapių kiekio. Jurgelionis sutartą algą ėmė, bet rinkėjams teksto neparuošė. Tai esąs didelis darbas. Direktoriai protestavo prieš Jurgelionio pakvietimą į redakciją, jis būsiąs labai išlaidus.

Tada redaktorius pareikalavo, kad dvilypumas tarp redaktoriaus būtų daigtas. Jis pasisakė, kad jam teks vesti patį atsakomingiausią darbą, o jis neturįs teisės su direktoriais susitarti, dalyvauti jų posėdžiuose.

— Ženevoj aš dalvavau viešose diskusijose su Plechanovu ir Trockiu, o jūs nenorite manęs įsileisti į savo posėdžius, — pareiškė protestuojantiems direktoriams Grigaitis. Jis aiškino, kad Naujienos privalo būti vieningos. Klausimus reikia išsiaiškinti, susitarti ir vieningai ginti Naujienų poziciją. To meto direktoriai nenorėjo eiti į diskusijas su Grigaičiu. Jie panaikino tą Naujienų statuto paragrafą, kuris neleido Naujienoms dirbantiems žmanėms būti direktoriais. Tai buvo padaryta 1914 metų lapkričio mėnesį įvykusiame šerininkų susirinkime.

Šia proga verta paminėti, kad Ženevoj vykusion konferencijon buvo atvažiavusi viena Petrogrado instituto studentė, atstovaujanti Minską. Jai tiek patiko studento Grigaičio argumentai, kritikuojantieji Plechanovą ir Trocki, kad ji karo metu patekusi į Kaukazą, o iš ten per Turkiją pasiekė Jugoslaviją, Pragą ir Ameriką, ištekėjo už Grigaičio, o studentas Grigaitis Šveicarijoj baigęs teisių fakultetą, gavo daktaro laipsnį.

Grigaitis redagavęs Naujienas nuo pirmo jų numerio iki širdies smūgio, kurį gavo 1965 metų birželio 19 dieną. P. Grigaitis rašė įžanginius, bet visą tą laikotarpį ir vėliau sunkiausią Naujienų redakcijos darbą dirbo inž. Kostas Augustas.

Kuriais sumetimais, ir kas ištraukė Naujienų bendrovės 1913 metais išleistą ir 1914 metais lapkričio mėnesį apkarpytą statutą, pasirašė zeroksinę kopiją ir apdalino šerininkų susirinkiman atėjusius žmones.

Be to, vienas įtakingas veikėjas susirinkime "statutą" perskaitė ir priminė, kad algą iš Naujienų gaunantieji žmonės neturi teisės būti direktoriais. Jeigu jis pirma būtų atsiklausęs bet kurio vyresnio amžiaus direktoriaus, tai būtų patyręs, kad tie įstatai jau negalioja nuo 1914 metų pabaigos. Būtų nebuvusi gėda ne vien jam pačiam, bet ir organizacijai, kurią jis atstovavo.

Vieną kitą paveikė, "senas statutas", jie nepanoro prie tokių sąlygų dirbti, bet dauguma žinojo, kad Naujienos tiktai laimingais pramonės metais pasidarydavo pelno, bet šiaip tai kiekvieną metą tekdavo po kelis ar kelioliką tūkstančių pridėti, nes metų gale balansas rodydavo nuostolius.

Žmogus, kuris zeraksavo senus įstatus ir slaptai dalino susirinkime esantiems šerininkams, turėjo žinoti, kad tie "įstatai" negalioja. Visų mūsų pareiga suglausti savo pečius ir išlaikyti Naujienas, nes jos yra vienintelės, kurios gina Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės reikalus.

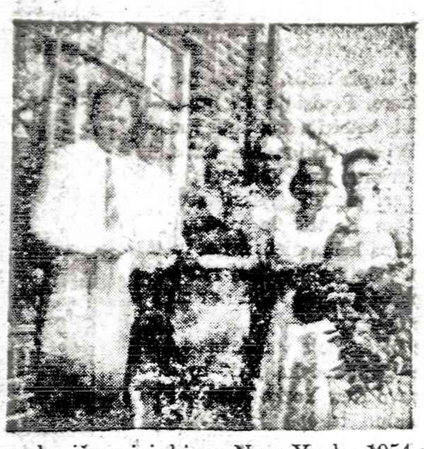

Nuotrauka iš susirinkimo New Yorke 1954 m.: iš k. į d.: Vl. Bakūnas, dr. J. Stiklorius, Brakienė—prof. žmona, prof. M. Brakas, E. Rastenienė, V. Rastenis.

VL. BAKŪNAS

PASTABOS IŠ TOLO

(Tęsinys)

"Lietuvos Pajūrio" redaktorius Ansas Lymantas, pats jaunasias, gabus žurnalistas (gaila, besireiškias tik to "Laisvosios Lietuvos" priedo redagavimu) man buvo pažįstamas Klaipėdoj, kaip dar visai jaunas klaipėdiškis "lietuvninkas", kuris, kaip dabar matome, išeivijoje, išaugo į labai stiprią Mažosios Lietuvos lietuvių jėgą, kovoeje ne tik su ruduoju, bet iri su raudonuoju Lietuvos (didžiosios ir mažosios) okupantu.

Jokiu būdu nenoriu nei kiek nužeminti kitų mažlietuvių nuopelnų, jaunosios kartos, kurie yra atžymėti suvažiavimo dienot varkėje: inž. J. Vilgalys, V. Trumpjonas (gerai pažinojau jo tėvą — garsųjį futbolininką V. Trumpjoną), taip pat V. Pėteraitis, nekalbant jau apie kalbo mo suvažiavimo pirmininką V. Žlobį, kuris (jei neklystu —jau eilė metų vadovauja (yra pirmininkas) Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugijos (berods vienintelė tokia išeivijoje) Chicagoje ir šiuo kartu yra pasiėmęs labai įsipareigojančias M. L. R. Sąjūdžio suvažiavimo pirmininko paregas. Kokių mūsų išeivijos garesnių lietuviškų pareigų ir pasiaukojimo pavyzdžių galima būtų rasti?

Mūsų visų,kurių vienu esu aš asmeniškai, arčiau susipažinusių su Klaipėdos krašto (ypačiai) ir mo reikalu. Bet L. Briedžio foto archyvas lietuviškos išeivijos istorijoje yra nepaprastai didelis įnašas tos istorijos turiniui, nes niekas kitas daugiau, kaip Leonas Briedis, lietuviškoje spaudoje nėra paskelbęs daugiau vardų ir vaizdų lietuviško gyvenimo (šeivijoje) pavaizdavimui.

Prisiminiau tą tauru lietuvį, velionį Leoną Briedį, kaip tik šiomis denomis, kaip rugpiūčio 20 d. sueįo lygiai du metai nuo jo mirties Los Angeles. Tos kelios eilutės, kurias apie jį dabar parašiau padės jį prisiminti daugeliui kitų, kurie jį pažinojo. Jis tokio prisiminimo yra labai užsitarnavęs.

Su labai komplikuota (dabar) Mažosios Lietuvos likimo klausimu pagrindinė pareiga— remti Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio veiklą iš viso ir jo padarytus nutarimus rugpiūčio 31 m. ir rugsėjo 1 d. suvažiavime Chicagoje. Niekas Mažosios Lietuvos klausimu neturi geresnio mandato, — kaip Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdžio vadovybė. Linkiu visokeriopos sėkmės!

* * *

Rūpestis reikėtų atkreipti į asmenis (lietuvius), kalbančius, rašančius, besirūpijančius lietuviška bibliografija, iš viso, — kas butų galima palikti mūsų laikų įvykių (lietuviškų) nuospaudas ateinančiom išeivijos kartoms? Pvz., toks, nors ir ne profesionalas (Los Angeles gyvenęs ,ilgus metus,net nuo 1949 m.), mėgėjas, fotografas Leonas Briedis, mirė 1983 m. rugpiūčio 20 d., palaidotas rugpiūčio 27 d. Jis, kaip gabus reporteris-fotografas paliko (dalį suklasifikuotą) savo foto archyvą,kurio(dabar) nėra kur padėti : pasiėmė kas iš jo reikalinga kam — viskas kita, pelikta nežinios likimui. Gerai dar, kad šiuo metu tas foto archyvas yra saugiose rankose, buv. L. Briedžio keimyno Vlado Jasiulionio žinioje.

Gal tai ir tik maza užuomina — "mažo" archyvo pavietovijimo reikalu. Bet L. Briedžio foto

BRITAI APIE TRIBUNOLĄ

"Daily Telegraph" (VII. 22) Kopenhagos korespondentas pranešė kad Sovietų Sąjungos spauda ir radijas pradėjo pulti Daniją, Suomiją ir Švediją, kad jos leido suruošti Kopenhagoje Sovietų Sąjungą smerkiantį teismą ir Baltijos taikos žygį.

Straipsnyje smulkiau aprašytas Sovietų Sąjungos nusikaltimas prijungnant Baltijos valstybės prie Sov. Sąjungos.

SUN — TIMES ŠMEIŽIA PALANGOS MIESTĄ

Sun — Times rašo,kad Palangoje yra nuogų moterų paplūdimys. Nepasako, iš kur jis tą nelemtą žinią gavo, bet tvirtina, kad nuogos moterys varo labai gerą biznį Palangos pajūryje.

Rusai nuveža būrį užsienio žurnalistų į Vilnių, ten palaiko porą dienų ir veža atgal į Maskvą. Maskvoj rusai pasako, ko jie turi Vilniuje pamatyti ir su kuo pasikalbėti. Jie pataria pasimatyti su Vilniaus burmistru arba Vilniaus komunistų partijos sekretorium. Kas šią Maskvos politikos apgarlę žino, tai neina kalbėti su parodytais asmenimis. Sen. Charles Percy, nuvažiavęs į Vilnių, kalbėjosi su gatvių šlavikėmis. Jos tuojau surado Amerikoj buvusį ir angliškai kalbantį lietuvį, kuris tuometiniam senatoriui papasakojo teisybę apie gyvenimą Vilniuje ir Lietuvoje.

Į Palangą rusai lietuvių moterų neleidžia. Ten važiuoja rusai su savo šeimomis ir komunistų partijos vadai iš kitų kraštų. Geštus Palangoje gali varyti tiktai atvežtų komunistų vadų žmonos ir dukterys, bet ne lietuvės.

Jeigu rusai paskyrė dali paplūdimio nuogom moterim, tai ten gešeftą varo tik atvežtos komunistės. Palangos policija jų neareštuoja.

— Brazilijos finansų ministeris Francisco Dornelles atsistatydino iš pareigų.

J. ŠARAPNICKAS

NEPAMIRŠKIME MŪSŲ DIDVYRIŲ PARTIZANŲ

(Tesinys)

Kazys Venckus, būdamas patriotas lietuvis sutiko įsijungti į pogridžio veiklą, iri A. Kenstavičiaus parėdymu, buvo paskirtas Ylakių valsčiui pogrindžio vadu.

Po atlikto priesaikinimo pasižadėjimo, A. Kenstavičius atsargos dėlei davė kito lietuvio adresą ir slaptažodį, ir jei kas įvyktų su A. Kenstavičium ir komunistai jį areštuotų, kad nenutrauktų ryšys su Mažeikių apskrities pogrindžio veiklos komitetu.

Kazys Venckus, padaręs, pranešimą apie pogrindžio veiklą, atsistojo ir ranką pridėjęs prie širdies, pareiškė:

"Broliai, už Lietuvos laisvę, kovokime, jei reikės nesigailėkime dėl tėvynės mirti. Tepadeda mūsų darbams Dievas ir žuvusių karžygių siela."

Atsisveikinome su "Tauru" ir išvykome po vieną į gyvenvietes.

Sekantis slaptas posėdis įvyko po mėnesio, kuriame K. Venckus, grįžęs iš Mažeikių slapto pasitarimo su Mažeikių apskrities pogrindžio vadu A. Kenstavičium, padarė platų pranešimą apie apskrities pogrindžio veiklą ir tarptautinę politiką, bei raštišką instrukciją apie pogrindžio veiklą, kur po raštiškos instrukcijos apie pogrindžio veiklą buvo pasirašęs pulkininkas K.Škirpa, pirmas savanoris kūrėjas dėl Lietuvos Nepriklausomybės atkovojimo 1918 metais.

Be to, pranešė, kad A. Kenstavičius surado ir meilužę, būsimą žmoną, pogrindžio ryšininkę, vadinsiu Birute, nes A. Kenstavičius komunistų buvo labai sekamas ir iš kito valsčiaus atvykusiam buvo pavojinga jį lankyti.

Tokiu būdu K. Venckus palaikė ryšius, dažnai rašydami laiškus viens kitam ir, esant svarbesniam reikalui, pakviesdavo Birutė savo "meilužį, nes labai, labai pasiilgusi.....

Tai būdavo ženklas, kad yra svarbių žinių. K. Venckus į meilužės "Marytės" butą neidavo ir ką praleisdavo restorane ir iš anksto susitarę, gerdavo alaus stiklą, dažnai pasibučiuodavo, kad sudarytų įspūdį, kad čia yra ne pagrindo veikėjai, bet meilužių porelė....

Kartą Kazys Venckus slaptame posėdy padarė daug pakaitų. K. Venckus slaptame posėdy, kaip savo pavaduotojui, užkrovė man atsakomingiausias pareigas ir saugumo dėlei daugiausiai buvo užsiangažavęs ryšininko pareigoms tarp Mažeikių apskrities pagrindžio rado goms tarp Mažeikių apskrities pogrindžio vado A. Kenstavičiaus ir Marytės.

Įteikė man veiklos instrukciją ir įgalijo rūpintis organizuoti valsčiuje trejukes. Tai pat, visiems pagrindiniams pareigūnams buvo nutarta sudaryti valsčiaus administracijos asmenis iš anksto ir numatytus asmenis apie tai iš anksto painformuoti ir jei sutiks, prasidėjus rusų — vokiečių karui ir pogrindžio dalyviai užims Ylakių miestą, tuojau atvyktų užimti vietas. Kad karas tarp rusų ir vokiečių įvyks, pogrindžio veikėjai iš anksto žinojo.

Kazys Venckus

Kadangi Ylakiuose veikė gausus komunistų partijos komitetas, vadovaujant Leibai Bachinui, buvusiam Žydų Liaudies Banko vedėjui ir užsienio, ryšininkams Ylakių valsčiuje buvo pavojinga besilankyti, tai pranešimo vietovę buvo pasirinkę Žemaičių Kalvarijos parapiją.

Šiame rašinyje neliesiu, kaip buvo tveriamos pogrindžio trejukės, nes išeitų ilgas rašinys. Noriu pareikšti, kad pogrindžio vadovams labai sekesi organizuoti slaptas pogrindžio trejukes, nes Lietuvos okupantas — Sovietų Rusija, nuvertindama Lietuvos pinigą, litą, apiplėšė visus lietuvius, o ypatingai darbininkus, kurie nekentė darbo žmonių "išvaduotojų".

Sovietų Rusija ir karui prasidėjus, paprasti darbininkai basliais ir šaltaisiskietais nešaunamais ginklais, rusų nenugalimos armijos pakrikusius mažesniais būriais karius nuginkluodavo ir paprasti darbininkai net neužverbuoti vokiečių — rusų karui prasidėjus, padėjo išvyti Raudonąją armiją. Čia minu tik Ylakių valsčiaus darbininkų herojišką parodytą drąsumą, greičiau išvaduoti Ylakių valsčių nuo darbų žmonių ir visų lietuvių išnaudotojų. Už tai ylakiškiai ir vadino rusus žmogžudžių ir plėšikų tauta.

(Bus daugiau)

H. VILIAUS
VAKARŲ VĖJAI
Modernios poezijos knyga. Kaina 5 dol. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsite pinigus tokiu adresu:
Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius
1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3—9 darbo dienomis ir kas antrą šeštadienį 8—3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-8553
Service 461-8200, Page 06058
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3921 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Dr. ALG. KAVALIŪNAS
Vidaus ir kraujo ligos. Nechirurginis venų išsiplėtimo hemoroidų gydymas.
5540 S. PULASKI RD.
Chicago, Ill. 60629
Tel.: 585-2802

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Valandos: antrad. 1—4 popiet, ketvirtad. 5—7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Rezidencijos telef.: 448-5545

Florida
DR. C. K. BOBELIS
Prostatos, inkstų ir šlapumo takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 ar 376-5996

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
Priimam Master Charge ir VISA korteles.
R. ŠERĖNAS. Tel. 925-8063

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stoties WOPA - 1490 AM transliuojamos iš mūsų studijos Marquette Parke.
Vedėja — Aldona Daukus
7159 So. Maplewood Ave.
Chicago, IL 60629
Telef. 778-1543

"Lietuvos Aidai"
KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties, banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p. iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

KOMUNISTAI PUOLA SOCIALDEMOKRATUS

Latvijos komunistų partijos dienraštis CINA nuo kovo 21 d. buvo pradėjęs spausdinti seriją straipsnių "Bankrotas", kuriuose buvo puolamas Stockholme leidžiamas Latvijos socaldemokratų partijos laikraštis Rriviba ir jo redakoriuc Bruno Kalninš.

Straipsnis turėjo būti tęsiamas iki rugsėjo mėn., bet birželio 23 d. jo spausdinimas buvo staiga nutrauktas.

Pasirodo, kad tuo straipsniu tiek susidomėjo Rygos gyventojai, jog ligšiol nuobodus dienraštis pradėjo būti tuoj pat išparduodamas

Nustojus spausdinti "Bankrotą", laikraštis vėl naudojamas savo tiesioginei paskirčiai — silkių vyniojimui.

Straipsniuose "Bankrotas" komunistų dienraštis "demaskavo" Bruno Kalninšą, kaip Britų slaptos žvalgybos agentą, o jo vadovaujamą Latvijos socialdemokratų partiją — kaip Amerikos CIA įrankį.

"E. Lietuvis"

— Chicagos teisejas paskyrė 8 metus kalėjimo, kuris išviliojo iš 71 metų moters $4.000

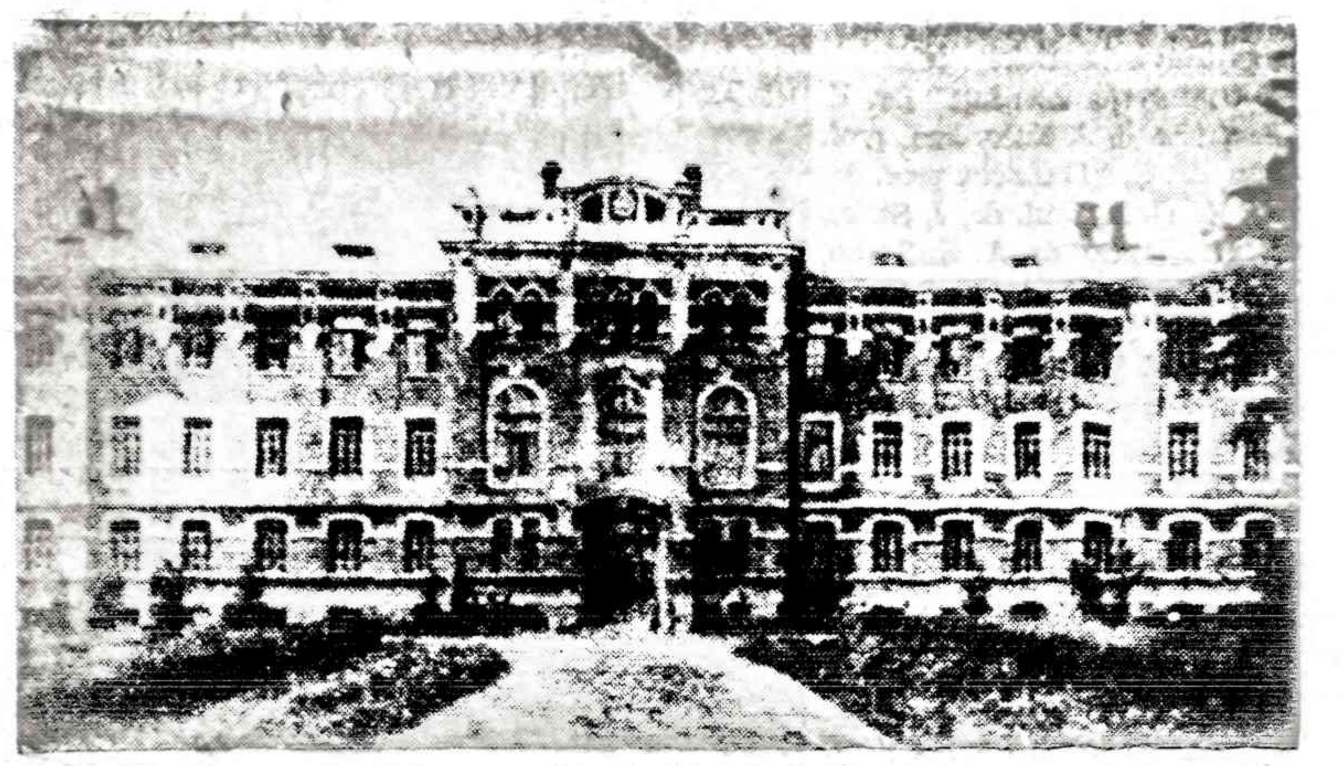

Dotnuvos žemės ūkio akademija

ŽEMAITĖ

(Tęsinys)

— O kad tu gudrus! — šokosi kitas. — O kas mums žemę davė? Kas nuo baudžiavos atliuosavo, jei ne maskolius? Berods, ponams rankas surišo, nebevalia tvoti... Dabar nebetekę "kamų", kaip kirminai raitydamos, rėkia: "Maskolius šioks, maskolius toks!" Bene kitas kas čia ir pripaišė tuos raštus... patys rašo, patys ir teskaito... Žinome mes, kieno ožys, o kieno kiemo avinas, ir be tų raštų.

— Bepigu būti, kad jie rasydami parodytų, iš kur pinigų gauti! — juokesi kitas.

Taip bešnekučiuojant, visokias nuomones apie raštus išsipasakojo; vis tiek išniekino, išjuokė... O raštų naudingumo nė vienas nesuprato!

Toliau prasiplatino lietuviški raštai plačiau: pas kai kuriuos patparius galima buvo gauti nors slapta nusipirkti; pradėjo šiokie tokie knygnešėliai nešioti net po kiemus įvairias knygeles. Kromelyje, būdavo, nešios paveikslus, karolius, sagutes, peiliukus, kelias maldaknyges, o pasaulinių knygelių ryšelį paslėpę kur po palų.

Paklausus, be neturi, apsidairęs tik, kad niekas nematytų, ištrauks parodyti. Dažnai teko išgirsti, kad toks ir toks knygnešėlis, pasitikęs kelyje policiją, jos iškratytas ir jo visas kromelis atimtas.

Kaip minėjau, mūsų sodoje yra šimtas su viršum žmonių gyvenančių, bet niekas nepirkdavo kitokių knygų, kaip tik maldaknyges. Nemaža buvo sodoje ir jaunuomenės. Paraginus pirkti pasiskaityti kokią knygutę, pavartys pavartęs, ir meta šalin... "Nepaprasta, negali paskaityti", sakys, arba: "Neturiu laiko skaityti"..., arba: "Mama neleidžia..." O iš senujų — ko benorėti! Kam jie pirks tokius niekus, pinigus be reikalo mėtys... Pagaliau ir bėdą galima įgyti, kratą užsitraukti... Mano namiškiai taip pat, būdavo, man gražos:

— Na na, pamatysi, kaip įkiši nuodegą su tais bieso raštais! Kokia čia nauda iš to skaitymo?..

Pakliuvus kur į kokį baliukį ar į vestuves, ne vienas juokdamos, būdavo, ir klaus:

— Ką ten berašo prūsas po tas gazetas? Kuomet ponai atims atgal žmones?

— Šit turiu kišenėje porą numerių, paskaityk, žinosi kuomet! — kišdavau.

Neims dėlto skaityti, tik vėl paplūs ant ponų visokios pasakos, įvairūs juokai: kaip ponai, netekę baudžiavos, lakstė po miškus:

Su raguotom kepurėlėm,
Šniūravotoms čemarkėlėms
Pištalietą pykšt. pakšt!
O pamatęs maskoliuką, už aglikės šmakšt!

Ir taip išjuokus ponus, paskui senieji ims visokias ponų nuodėmes rokuoti: kokie ponai po kiek žmonių negyvai užplakė, kiek į šunis ar į arklius išmainė. Kaip žmonės, nuo tokių budelių pasislėpę, nešė mišias į Kretingą; tuomet, per tas mišias, tokį poną giltinė rovusi...

Tokios kalbos ir atsiminimai neišeidavo, labiausiai senesniems, iš galvos ir iš kalbos. Ir nenuostabu. Tuojau pasirodžius lietuviškiems Prūsuose spausdiniams, mums užgintiems raštams, dar perdaug skaudūs tebuvo ponų skriaudų atsiminimai, perdaug kruvinos tebebuvo žaizdos nuo smūgių mužikų kailiuose. Negalėjome taip greitai pamiršti skaudžių ir neteisingų ponų pasielgimų. Taigi nenuostabu, jog tuomet nenorėjo žmonės tikėti, kad ir geriausiais raštais.

Bet ir dabar, po tiek metų, nors baudžiava ir jos smūgiai išdilę iš galvos, senųjų pasakos vis dėlto tebeina. Nors, spaudą sugąžinus, prasiplatino lietuvių raštija, nors daug kas, teisybė, skaito, nors kai kurie daug ką ir supranta, bet didžioji liaudies dalis nepasitikėdama žiūri į raštus.

Žmonėms vis rodosi, jog visi raštai tik pinklės, spąstai, ponų užtiesti ant žmonių kailio.

Atvirai griebti mužikui už sprando, girdi, ponai nebeturi drąsos, tai kaip vilkai apsimovę avies kailiu, gerinasi prie žmonių, bruka jiems raštus, kuriais visaip monija: kaip ir gerus patarimus duodami, gerai žmanėms linkėdami, vis tiktai, kol pritrauks, kol nusitvers atgal žmones į savo nagus...

Duokime. dabar, trečiąją dūmą renkant arba jau susirinkus, teko girdėti tokias žmonių sodiečių nuomones:

(Bus daugiau)

● Šeimininkė paskambino savo kongresmanui, nusiskųsdama, kad niekas nepaveža jos sąšlavų. Kongresmanas patarė kreiptis į miesto sąšlavų kolektorių. "O, taip aukštai aš nedristu kreiptis", ji pasiteisino.

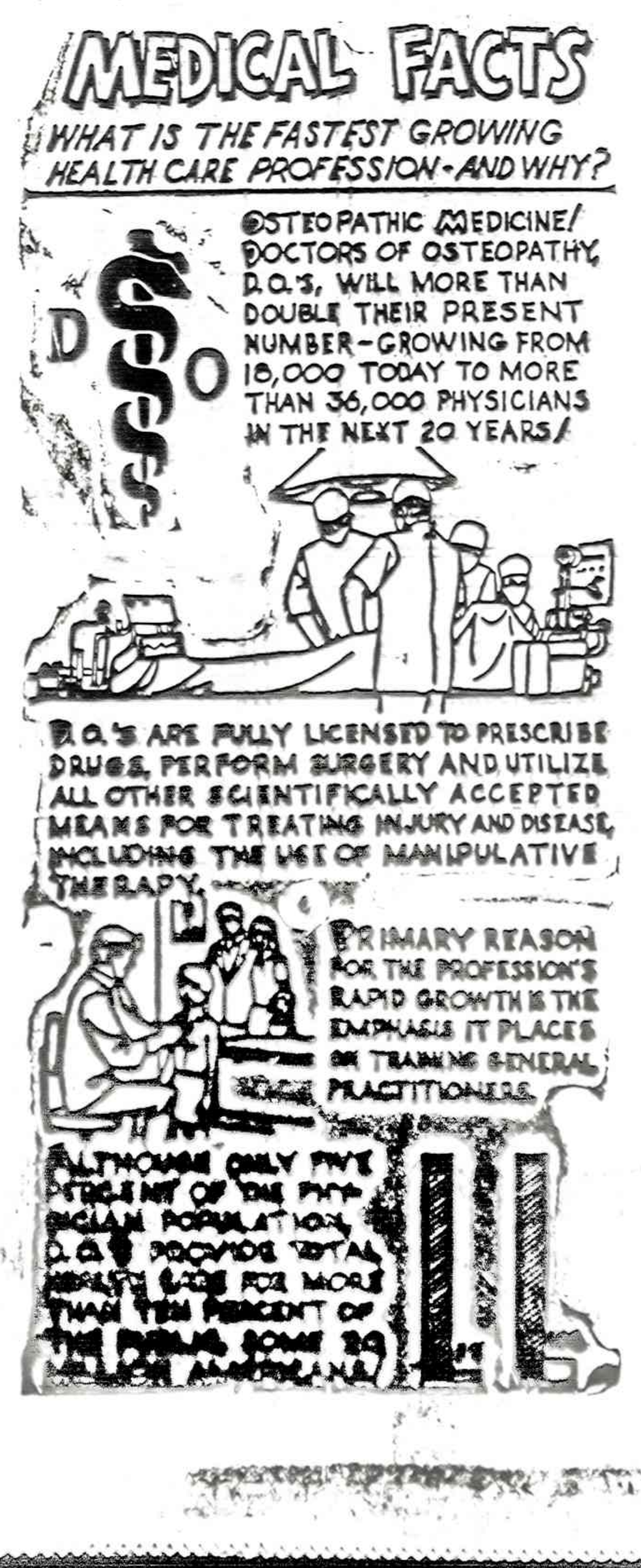

Golden Egg And Cheese Salad Sandwiches

Fuel up your hungry back-in-school kids with a nutritious lunch of Golden Egg and Cheese Salad Sandwiches. The filling is economical and easy-to-do because it relies on hard-cooked eggs.

Golden Egg and Cheese Salad Sandwiches
4 sandwiches

4 hard-cooked eggs,* chopped
1/2 cup shredded Cheddar cheese
1/4 cup mayonnaise or salad dressing
1 tablespoon snipped parsley or parsley flakes
1 tablespoon chopped pimiento, optional
1 teaspoon prepared mustard
1/4 teaspoon Worcestershire sauce
1/4 teaspoon salt
8 slices bread
Softened butter

Combine all ingredients except bread and butter. Spread 4 slices of bread with about 1/3 cup egg salad mixture each. Top with remaining bread. Butter outsides of sandwiches. Grill in skillet or on griddle over medium-high heat until golden brown. Turn and brown other side.

*HARD-COOKED EGGS: Put eggs in single layer in saucepan. Add enough tap water to come at least 1 inch above eggs. Cover and quickly bring just to boiling. Turn off heat. If necessary, remove pan from heat to prevent further boiling. Let eggs stand covered in the hot water 15 to 17 minutes for Large eggs. (Adjust time up or down by about 3 minutes for each size larger or smaller.) Immediately run cold water over eggs or put them in ice water until completely cooled.

To remove shell, crackle it by tapping gently all over. Roll egg between hands to loosen shell, then peel, starting at large end. Hold egg under running cold water or dip in bowl of water to help ease off shell.

GORDON
Funeral Home and Cremation Service
Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344
1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS
GAIDAS — DAIMID
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742
4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523 0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME
1424 South 50th Avenue
Cicero, Ill. 60650
Tel.: 652-5245
TRIJŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO ŠERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:
JEAN VANCE ir GEORGE SORINI
Aikštės automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ
Laidotuvių Direktoriai
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois
Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

MŪSŲ LENKŲ TALKININKAI NERIASI IŠ KAILIO

Lenkai nuo seno pasižymi savo imperialistiniais siekimais, ypač lenkų kunigai pasižymi kraštutiniu lenkišku šovinizmu. Anot anglų politiko L. George, lenkai visuomet veržiasi į savo kaimynų žemes ir stengiasi savo užgrobtose žemėse vietinius gyventojus sulenkinti, nesiskaitydami su priemonėmis.

Šiuo savo veržlumu, lenkai ypatingai daug žalos padarė Lietuvai bei lietuviams.

Savo imperialistiniams tikslams realizuoti lenkų kunigaikštis Konradas Marovietis net pasikvietė talkon vokiečių ritierius, kurie per ištisus šimtmečius lietuviams nepaprastai daug žalos padarė. Lietuviams lenkinti lenkai surado talkininkų pas vokiečius ir rusus.

I-mojo pasaulinio karo metu, Vokietijos generolas Ludendorfas su Poznanės vokiečiais talkininkavo lenkams lenkinti Lietuvos rytų ir pietų lietuvius. Ir II-rojo pasaulinio karo laiku, nai kindami Vilniaus krašto lietuvius, lenkai surado nemažą pagelbininkų žudyti lietuvius. Lenkai (Mikucki ir kiti) įpiršo carų rusams uždrausti lietuviams spaudą.

Kas liūdniausia, kad iš pačių lietuvių, lenkai surado sau talkininkų, juos padarydami savosios tautos žudytojais. Savo rafinuotai klastinga politika, jie padarė lietuvių tautos didžiausiais duobkasiais J. Pilsudskį ir kitus.

Lenkams pavyko net suvilioti Lietuvos valdovą Jogailą, kuris padarė lietuviams labai kenksmingą uniją su lenkais.. Jos sudarymo metu Lietuva buvo keletą kartų didesnė ir galingesnė už Lenkiją, o jos veikimo pasėkoje lenkai išaugo į didžią tautą, gi lietuviai nepaprastai sumažėjo.

Lenkų įmulkintas Jogaila Lietuvos švietimą pavedė tvarkyti Lenkijos Krokuvos universitetui, o Lietuvos religinis reikalus — Lenkijos vyskupatui, tuo padėdamas pamatus lietuvius lenkinti.

Tad lenkų istorikas A. Lewicki (Vaižganto "Aušrininkai ir šviesįninkai", 265 p.) paaiškino: "Jogaila ir lenkai padarę tai labai gudriai (1376 m.) ir gerai, nes tik tokiu būdu galėję tikėtis kuo greičiausiai tkybiniai — tautiniai — poljtiniai ir kultūriniai asimiliuoti letuvius", vadinasi, lenkai su Jogaila sąmoningai suplanavę lietuvius nutautinti bei padaryti lenkais..

Todėl ir žymus istorikas prof. M. Hruševskyjji savo istoriniame veikale "Istorija Ukrainy" (IV t.) prijėjo išvados: "Lietuva nuo Jogailos valdymo laikų įžengė į agonijos stadiją".

Ir lenkams sekasi savo klasta kitus mulkinti. Jie net įtikino senovės lietuvių bajorus kalbėti lenkiškai, nes lietuvių kalba tinka tik mužikams kalbėti.

Tad ir mūsų tautos gaivintojas dr. V. Kudirka teisingai paaiškino: "Jei lietuvių kalba tinka tik chlopams (mužikams), tai tegu lenkų mužikas kalba lietuviškai

Ir šiais laikais netrūksta panašių bajorų. Lenkų įtakoj ir dabar pas lietuvius netrūksta lenkams simpatikų bei talkininkų. Jie sufanatizuoti, dirba lenkų tautos naudai.

Kaip jau buvo spaudoje rašyta, mūsų lenkų simpatikai bei talkininkai ruošiasi iškilmingai paminėti "Lietuvos 600 metų krikšto sukaktį", kur bus įrodoma, kad Jogaila su lenkais lietuvius apkrikštijo ir jiems už tai bus suteikiama didžiulė pagarba, kas neatatinka tiesai.

Jo labiau ,kad tuomi lenkai reiškė pretenzijas Lietuvą užvaldyti, nes jie įvedė krikščionybę Lietuvoje ir t. t. (Žiūr. S. Rosenbaum: "La question polono — lithuanienne", 1919 m). Gi lenkai ir dabar visur reiklamuoja savo sufabrikuotą 1791 m. gegužės 3 dienos konstituciją, kurioje Lietuva paversta Lenkijos provincija ir tt.

Visa tai turėdamas dėmesyj, parašiau dokumentuotą "Pagal lenkų užgaidas" rašinį (buvo patalpintas "Laiš. Lietuvoje", 1985 m, 9 nr.), kuriame pasirėmęs tikrais istoriniais šaltiniais ir objektyvių istorikų: Dr. E. Kramer, dr A Kučo, kun. prof. kun, dr, K, Miliulaičio, prof. dr. dr. K. Gečo, prof. dr, J, Stuko, P. Raulinaičio, dr. A. Kučinsko, Pr, Pauliukonio, dr. V. Sruogienės, prof A. Aleknos, prof. Ig. Jonyno, K Skirmunt, dr. A. Vasio ir kt. prieitomis išvadomis (išvardydamas net citatomis), nurodžiau, kad Lietuvos valdovas Mindaugas tikrai įvedė krikščionybę Lietuvoje, o Jogaila su lenkų kunigais įvedė lenkybę Lietuvon, gi siekimas unijos su lenkais yra lietuvių tautai mirtinai pragaištingas. Ir kaip lenkų kunigai uoliai lenkino lietuvius, šių metų gegužės mėn. rašė "Lais. Lietuvoj" mūsų istorikas dr. A. Budreckis savo straipsnyje "K. Prapuolenjo "Lenkų Apaštalavimas Lietuvojj"

Tai labai nepatiko lenkų simpatikams bei talkininkams. Gi fanatikas (šių laikų lietuvių bajoras), A. Prapolenjs, laikydamas save visa žinančiu, parašė totalinį pasmerkimą (kuris tilpo "Laisv. Lietuvoj" 1985 m., 10 nr.): "Marmos straipsnis ("Laisv Lietuvoj") neturėtų rasti vietos Jūsų laikraštyje Tik gėda daro kitiems rimtiems straipsniams savo kvailiausiais priekaištais."

Kadangi šis pasmerkimas yra visai nerimtas, — tai netenka į jį kreipti jokio dėmesio.

(Bus daugiau)

Antanas Marma

— Santykiai tarp Vakarų ir Rytų Vokietijos normalūs.

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko Prano ŠULO paruošta ir teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta "Sūduvos" išleista knyga su legališkomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje. Knygos kaina — $3.95 (su persiuntimu).

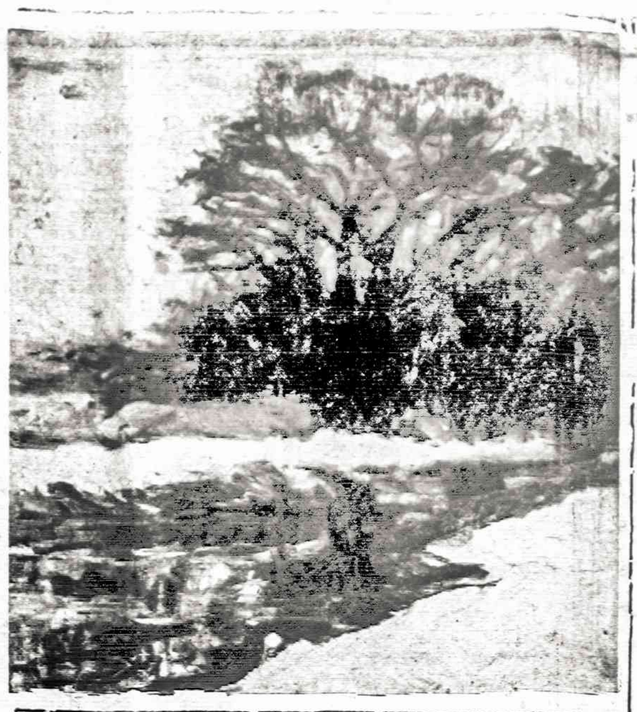

Trumpai

★

— JAV R. LB Cicero Apylinkės Valdyba rengia Tautos Šventės minėjimą š. m. rugsėjo mėn. 15 dieną 11:45 val. ryto. Šv. Antano parapijos salėj, 5500 Ct. ir 15 St. kampas, Cicero, Ill.

Valdyba

TARSIS SU MASKVA AVIACIJOS REIKALU

WASHINGTON, D. C. — Sekretorius George Shultz, prezidento Reagano patariamas, pranešė Maskvai, kad ateinantį mėnesį Amerikos administracija bus pasiruošusi pradėti pasitarimus dėl tiesioginio civilinės aviacijos susisiekimo.

Buvo sutartis tarp abiejų valstybių, kuri tvarkė lėktuvų susisiekimą tarp Maskvos ir New Yorko. Bet Rusijos keleiviai nevažiavo Amerikos lėktuvais. Jie nuveždavo amerikiečius ir prekes į Maskvą, bet grįždavo tušti. Sovietų valdžia neleisdavo sovietų piliečiams pirkti tiketų Amerikos lėktuvais. Amerikos bendrovės sustabdė savo lėktuvus į Maskvą.

Sovietų lėktuvai skrisdavo į Airiją, Kanadą, o iš ten į New Yorką. Ta sutartimi naudojosi vien sovietų aviacija.

Kilus konfliktui tarp Lenkijos ir Amerikos, amerikiečiai uždraudė sovietų lėktuvams skristi į Ameriką. Jie dabar privalo skristij Kanadą, o iš ten keleiviai jau skrenda į Amerika Kanados lėktuvais.

— Kancleris Kohl labai blogai jaučiasi didelio sovietų šnipų įsigalėjimo prezidentūroj ir vidaus reikalų ministerijoj. Šiaursė Atlanto sąjungininkai nepasitiki Kohl vyriausybe, nemokančiai apsiginti nuo komunistų šnipų.

—Vokietjos vidaus reikalų ministeris reikalauja, kad būtų pašalintas Herbart Heinenbrich, kurio žinioje dirbo pas rusus per bėgęs Hans Joachim Tiedge,nes jis prieš kelis metus pradėjo girtuokliauti.

— Naktimis sovietų kariai negali pasirodyti jokiame Afganistano mieste.

Naujienose galima gauti
AUGUSTINO PAŠKONIO
knygą apie
MARIJAMPOLĖS KARO MOKYKLĄ IR JOS KARIŪNŲ LIKIMĄ
Minkšti viršeliai. 90 psl. Kaina $4.00.
Už persiuntimą pridėkite $1.00.
Čekį rašykite ir siųskite:
NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Aleksas Ambrose,
CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJOS
autorius,
paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausią Chicagos lietuvių istoriją (1869 — 1959 metai).
664 psl., vardynas.
Minkšti viršeliai. Kaina $15.
Persiuntimas — $2.
1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija

PASSBOOK SAVINGS... the best way to save regularly!
see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME
High Interest Rates Paid on Savings
Interest Compounded Daily and Paid Quarterly
FSLIC
Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD : CHICAGO, ILL. 60608
Peter Kazanauskas, Pres. Tel.: 847-7747
HOURS: Mon.Tue.Fri.9-4 Thur.9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGOLAND SINCE 1935

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI
Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.
Dr. A. Gusen — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunas dienas ir susirūpinimą — $8.00
Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais — $4.00
Minkštais viršeliais, tik — $3.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURŪS ŽMONĖS. Kelionės po Europą įspūdžiai. Tik — $2.00
Galima taip pat užsakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį, prie nurodytos kainos pridedant $1 persiuntimo išlaidoms.
NAUJIENOS,
[illegible] S. KEDZIE ST., CHICAGO, IL 60623

REAL ESTATE
REAL ESTATE FOR SALE Namai, Žemė — Pardavimui
REAL ESTATE FOR SALE Namai, Žemė — Pardavimui
PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOSIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS.
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į:
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747
BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
NOTARIATAS • VERTIMAI
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

LAIKYKIMĖS MARQUETTE PARKE. ČIA GERIAUSIA VIETA LIETUVIAMS.
9 butų mūrinis. Labai geros pajamos. Dilelis butas savininkui. Geras investavimas.
3 butų mūrinis su garažu. Pelningas pirkinys.
Didelis, gražiai įrengtas bungalow. Nebrangus.
ŠIMAITIS REALTY
INSURANCE — INCOME TAX
2951 W. 63rd St.
Tel.: 436-7878

GOVERNMENT HOMES
from $1 (U repair).
Also delinquent tax property.
Call 1-805 - 687-6000
Ext. GH. 9617.
for information.

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimus. Darbu ir užmiesčiuose, greit, garantuotai ir sąžiningai.
KLAUDIJUS PUMPUTIS
4514 S. Talman Ave.
Tel. 927-3559

DĖMESIO
62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI
Tiktai $126 pusmečiui automobilio liability draudimas pensininkams.
Kreiptis: A. LAURAITIS
4651 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.
Tel. 523-8775 arba 523-9191

Dengiame ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.
ARVYDAS KIELA
6557 S. Talman Avenue
Chicago, IL 60629
434-9655 ar 737-1717

M. ŠIMKUS
Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

Homeowners insurance
"Good service/Good price"
F. Zapolis, Agent
3208½ W. 95th St.
Evergr. Park, Ill.
60642 - 424-8654
State Farm Fire and Casualty Company
Home Offices: Bloomington, Illinois
STATE FARM INSURANCE

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
Darbo valandos: Kasdien: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštad.: nuo 9 val. r. iki 12 val. d. ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162
2349 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

ADVOKATŲ DRAUGIJA
V. BYLAITIS
ir V. BRIZGYS
Darbo valandos:
Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet.
Šeštadieniais pagal susitarimą.
6606 S. Kedzie Ave.
Chicago, Ill. 60629
Tel.: 778-8000

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių reikia
CHILD CARE/HOUSE-KEEPING
Mature energetic person live-in, to help take care or 2 boys ages 3 & 1½. Must speak English well. Non-smoker. Own bedroom, 2 bath, North Shore Suburb of Chicago. Ref. req. Call 433-7880.

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių
GOVERNMENT JOBS.
$16,559 — $50,553/year.
Now Hiring. Your Area.
Call 1-805 - 687-6000
Ext. R - 9617

REPAIRS — IN GENERAL
Įvairūs Taisymai
TAISO ORO VĖSINTUVUS, ŠALDYTUVUS, SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS BEI KROSNIS.
Herman Dečkys
Tel. 585-6624

JOHN GIBAITIS
Advokatų įstaiga
3247 S. Kedzie Ave.
(3120) 776-8700

"LIUCIJA"
Mikė Šileikio apsakymų knyga "Liucija" jau atspausdinta.
Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina $5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

Triaminic® Syrup
Triaminicin® Tablets
or
Triaminic-12® Tablets
For Allergy Relief
that's nothing to sneeze at.
©1985 Dorsey Laboratories, Division of Sandoz, Inc., Lincoln, Nebraska 68501